

vergadering 17

zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Plenaire Morgenvergadering

van 22 december 2010

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	3
VERONTSCHULDIGINGEN	3
ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 – 14 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3	
ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 – 15 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 10	
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011 – 778 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 14	
Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>)	3
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	35

■

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 10.03 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

■

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Marc Van de Vijver: ambtsverplichtingen;

Felix Strackx, Marleen Vanderpoorten: familieverplichtingen;

Irina De Knop, Mia De Vits, Patricia De Waele, Filip Dewinter, Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans, Els Robeyns, Christian Van Eyken, Linda Vissers: gezondheidsredenen.

Ook minister-president Kris Peeters is verontschuldigd.

■

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011

– 14 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 3

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011

– 15 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 10

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011

– 778 (2010-2011) – Nrs. 1 tot en met 14

Algemene bespreking (Voortzetting)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2011.

We starten nu met het beleidsdomein Onderwijs en Vorming.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, heren ministers, mevrouw de minister, collega's, in de commissie hebben we uitgebreid de tijd genomen om de begroting Onderwijs onder de loep te nemen. Er werden vele vragen gesteld aan minister Smet. Daarna hebben we de beleidsbrief besproken, met toch ook een aantal vragen om verduidelijking. De beleidsbrief kan natuurlijk niet volledig worden losgekoppeld van de begroting.

Het is vandaag niet mijn bedoeling om nog heel uitgebreid in te gaan op de begroting Onderwijs. Ik zal me enkel en alleen richten op die elementen die CD&V heel belangrijk vindt.

Minister, bij de bespreking van de beleidsbrief heb ik heel duidelijk aan u gevraagd om in het voorbereidend werk dat u de volgende maanden zult uitvoeren – en dat is heel wat voor het onderwijsbeleid –, het vernieuwend beleid te baseren op een grondige analyse, op de

evaluaties die we doen, om continu die elementen te onderzoeken die we beter uitgediept willen zien om een goed, vernieuwend beleid te kunnen voeren. Ik heb echter ook heel duidelijk gesteld dat we er in die vernieuwing die we uitvoeren, in de decreten die straks ter stemming voorliggen, over moeten waken dat we er, op basis van alle beschikbare informatie, in de uitvoering voor zorgen dat aan verschillende randvoorwaarden wordt voldaan.

Een van de belangrijke randvoorwaarden die te maken heeft met de begroting, is dat we natuurlijk in voldoende middelen moeten voorzien om het onderwijsveld de mogelijkheid te bieden om de doelstellingen die we vanuit het onderwijsbeleid voorop stellen, ook te halen. We stellen vast dat er in de begroting heel wat middelen zijn uitgetrokken voor onderwijs. Maar na de hele bespreking die we in de commissie hebben gevoerd, hebben we nog één grote bezorgdheid. We verwachten dat er in de loop van het jaar een begrotingswijziging nodig zal zijn. Het gaat om het financieringsmechanisme met betrekking tot het dossier Leren en Werken.

De afgelopen periode hebben we tot onze verrassing vastgesteld – omdat het niet decretaal is vastgelegd – dat in een latere fase is bepaald dat voor een bepaald aspect met een gesloten enveloppenfinanciering wordt gewerkt. We hebben het nog nooit meegemaakt in het leerplichtonderwijs dat we werken met een gesloten enveloppenfinanciering. Vanuit die vaststelling vragen we heel duidelijk om een nieuw financieringsmechanisme uit te werken, zodat een leerling, ongeacht zijn keuze en ongeacht de onderwijsvorm binnen het leerplichtonderwijs, niet te maken krijgt met een gesloten enveloppenfinanciering, maar dat we kunnen evolueren naar een ‘open end’.

Als deze leerlingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs les zouden volgen, voorzien wij voor hen wel in voldoende middelen. Indien ze ervoor kiezen over te stappen naar een systeem Leren en Werken, doen we dat op een andere manier. Dat is niet logisch. CD&V vraagt dan ook duidelijk om het nieuwe financieringsmechanisme voor te bereiden, dat we sowieso nog decretaal moeten goedkeuren.

Als we willen inzetten op talentontwikkeling, iets waarover we het allemaal eens zijn, als we trajecten op maat belangrijk vinden, en dat is zo, ook daarover is iedereen het eens, als we de kwaliteit van het onderwijs willen garanderen, als we werkpleklers een belangrijke vorm van leren vinden, dan moeten wij daar ook de nodige middelen voor vrijmaken. Alleen dan kunnen de trajecten op een kwaliteitsvolle manier worden uitgebouwd. Wij moeten de consequenties daarvan inzien. Ik ben ervan overtuigd dat we de juiste keuze maken als we gaan voor de kwaliteit van het onderwijs, voor trajecten op maat, voor werkpleklers. Dat betekent dat we een nieuw financieringsmechanisme moeten uitwerken en dat we in voldoende middelen moeten voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Voorzitter, mevrouw Helsen, ik heb een korte opmerking. Ik zou het pleidooi dat mevrouw Helsen opbouwt heel uitdrukkelijk willen bijtreden, maar, ik besef heel goed dat wat gevraagd wordt, niet kan met enkel de middelen van Onderwijs. Ik zie dat er op de regeringsbanken meteen gesprekken aangeknoopt worden, dus heb ik goede hoop dat de regering een en ander zal oplossen met een bijkomende financiering. *(Opmerkingen)*

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw Deckx, ik dank u voor deze steun. Het is een heel belangrijke zaak, het gaat immers over heel kwetsbare jongeren die voor een bepaalde vorm van leren kiezen. Ik denk dat ze voluit de kans moeten krijgen om in kwaliteitsvolle trajecten te stappen.

We stellen ook vast dat als het gaat over brugprojecten, over de realisatie van voortrajecten en over de persoonlijke ontwikkelingstrajecten, de organisatoren die het op zich willen nemen, het echt niet gemakkelijk hebben met de portefeuille die ze daarvoor ter beschikking krijgen. We stellen ook vast dat bepaalde organisatoren op een gegeven moment afhaken

omdat het voor hen financieel niet haalbaar is of omdat de kwaliteit van de trajecten die ze moeten realiseren, niet gegarandeerd kan worden. Ik vind dat dit absoluut onaanvaardbaar is dat wij niet voluit investeren in de meest kwetsbare jongeren, in degenen die het meeste ondersteuning verdienen. Vanuit CD&V vragen we uitdrukkelijk om dat in de toekomst wel te doen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, het heeft even geduurd voor u ons gezwaai heeft gezien, maar dat is geen enkel probleem.

Mevrouw Helsen, ik onderschrijf het probleem dat u aankaart, het betreft inderdaad de meest kwetsbare jongeren. Wat de open en de gesloten enveloppe betreft, is het een zaak om er een happy end aan te breien. Hoe het moet gebeuren en hoe de middelen verdeeld moeten worden, zal de verantwoordelijkheid zijn van enkele andere mensen. U weet net zo goed als iedereen hier dat er budgettair bijzonder weinig ruimte is. Ik herhaal dat ik uw boodschap volledig kan onderschrijven. Ik hoop dat het ‘open end’ een happy end kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, ministers, collega's, in de commissie Onderwijs is er één constante: mevrouw Deckx die goede hoop heeft in wat minister Smet doet – het is er de juiste tijd voor, de tijd van kerstmis. (*Gelach. Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Ik doe dat ook regelmatig, minister, zowel in de commissie als in de plenaire. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet. Gelach*)

Ik ben altijd objectief, ook als het om goede zaken gaat, maar deze keer is dat toch iets minder het geval, minister, en ik hoop dat u zich niet verslikt in uw koffie, maar dat zal wel niet. (*Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Of in uw fruitsap – dat is trouwens gezond.

Vlaanderen had in het ViA-pact 2020 (Vlaanderen in Actie) de ambitieuze norm om binnen de Europese top van de kenniseconomieën te behoren. Vlaanderen heeft geen materiële grondstoffen, maar heeft wel steeds de grote troef van kennis en talent gehad. Maar deze troef ontstaat niet vanzelf en blijft ook niet vanzelf bestaan. Uit het PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment) blijkt dat we het niet slecht doen, maar dat we er wel beetje bij beetje op achteruit gaan. Om tot de top van de kennisregio's te behoren, is het nodig om te blijven investeren in ontwikkeling van talent en kennis, om te blijven investeren in ons onderwijs.

Zoals ik reeds zei in de commissie tijdens de bespreking van de begroting – dat hebben reeds velen voor mij, ook gisteren, al opgemerkt – is de keuze van de kaasschaaftechniek bij besparingen een nefaste techniek, zeker voor onderwijs, het belangrijkste departement op Vlaams niveau.

Minister, u zegt dat de besparingen zo minimaal mogelijk zijn gehouden, maar zelfs die minimale besparingen hebben grote consequenties, niet alleen voor de ontwikkeling van en de investering in studenten en leerlingen, maar op langere termijn ook voor onze welvaart. Ik zal me wél beperken tot de begroting, maar het is niet zozeer belangrijk te bekijken wat er in die begroting staat, maar wel te bekijken wat er niet in staat. Uw beleidsbrief, waarvan we de bespreking vorige donderdag hebben beëindigd, kondigt wel veel aan, maar daarvan is niet veel terug te vinden in de begroting zelf. U blijft dus wel consequent: u blijft aan aankondigingspolitiek doen.

Ik geef een aantal voorbeelden van zaken die worden aangekondigd in de beleidsbrief, maar waarvoor in de begroting niet in geld is voorzien. U hebt inderdaad in de commissie gezegd

dat niet voor alles geld nodig is, maar voor de voorbeelden die ik geef wel. Mijn lijstje is niet-limitatief. Er zijn meer voorbeelden, maar mijn spreektijd vandaag is gelimiteerd.

Het is hier al meermaals gezegd, twee weken geleden nog naar aanleiding van een actuele vraag en ook gisteren nog door mijn collega, de heer Tack: de kredieten voor onderzoek en ontwikkeling voor 2011 gaan in totaal licht achteruit in vergelijking met de initiële begroting voor 2010, ondanks het inschrijven van een nieuw krediet van 10 miljoen euro voor een deelname aan de spin-offs van de strategische onderzoekscentra. Gisteren riepen de rectoren nogmaals in de krant op de middelen voor onderzoek en ontwikkeling drastisch te verhogen. Niet alleen de universiteiten, maar ook de hogescholen vragen voor de professionele opleidingen bijkomende middelen voor onderzoek. Willen we de doelstellingen realiseren die werden geformuleerd in de aanbevelingen van de Commissie ad hoc Hoger Onderwijs, dan zullen de budgetten de volgende jaren moeten worden opgetrokken.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Van Steenberge, u moet eens goed de beslissing van de Vlaamse Regering lezen. Toen we in juli die beslissing hebben genomen, – het was toen bijna vakantie – hebben we meteen ook beslist dat niet alleen ik, via mijn budget, maar ook minister Lieten, via haar budget voor Onderzoek, de komende vijftien jaar 225 miljoen euro extra aan het hoger onderwijs zullen geven. Daarvan zal 42 miljoen euro tijdens deze legislatuur worden gegeven. Ik denk niet dat er veel sectoren in de Vlaamse samenleving zijn die dat langetermijnperspectief hebben gekregen van de regering en die tijdens deze legislatuur ook daadwerkelijk meer geld krijgen. In de begroting kunt u ook zien dat Onderwijs volgend jaar aan de universiteiten netto extra geld zal geven, ondanks de kleine besparing die we hebben gedaan. Die besparing is reëel: dat wil ik niet ontkennen. We hebben inderdaad bespaard in Onderwijs, maar zowel in absolute cijfers als in relatieve cijfers is er eigenlijk een stijging. Dat betekent dat deze Vlaamse Regering wel degelijk wil investeren in het onderwijs en erkent dat dit belangrijk is om de toekomst voor te bereiden.

U weet echter dat een van onze basiswaarden die we onze kinderen meegeven, – dat hoop ik althans – solidariteit is. Veel collega's moeten besparen. De voorbije jaren is het budget voor Onderwijs ontzettend sterk gestegen. Dan is het logisch dat we enigszins meedoen. Dat hebben we ook gedaan, maar we hebben dat niet op een overdreven manier gedaan. Het bewijs daarvan is dat het relatieve aandeel van Onderwijs in de begroting constant blijft, dus niet achteruitgaat, en dat er in absolute cijfers sprake is van een stijging. Het bedrag dat onze regio uitgeeft aan het onderwijs, ligt hoger dan het OESO-gemiddelde.

Dat extra geld komt er dus wel degelijk. Dat is niet alleen een belofte. Die belofte zal ook worden uitgevoerd. U weet ondertussen toch ook al wel dat ik inderdaad dingen aankondig, – dat lijkt me de essentie van de politiek – maar die tegelijk ook uitvoer. We voeren ook uit: kijkt u maar naar de capaciteit in de scholen, naar de beslissingen in het hoger onderwijs, naar de cao's die we hebben afgesloten in moeilijke tijden, zonder extra geld. Er wordt dus niet alleen aangekondigd, maar ook uitgevoerd: het is net de nobele kunst van de politiek om de beide te doen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik heb niet gezegd dat er niet wordt geïnvesteerd in het onderwijs. Ik zeg dat u een aantal zaken aankondigt in uw beleidsbrief die niet terug te vinden zijn in de begroting, terwijl zowel de beleidsbrief als de begroting een jaar bestrijkt. Wat u zegt in uw beleidsbrief, moet dus ook terug te vinden zijn in uw begroting.

Minister Pascal Smet: Geef een voorbeeld.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Een voorbeeld is dat van de uitrustingsgoederen voor nijverheidsmachines voor scholen.

Minister Pascal Smet: Dat klopt. Dat is maar één klein voorbeeld.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik ben nog maar net bezig met mijn lijstje. Ik heb gezegd dat ik een aantal voorbeelden zou geven. Dus als u wat geduld wilt hebben...

Ik ben bezig. Minister, ik vind het departement zo belangrijk dat ik de enige ben die er tien minuten voor uittrekt.

Het eerste was onderzoek en ontwikkeling. Het tweede is: afstemming op de arbeidsmarkt enerzijds en het opwaarderen van het technisch onderwijs anderzijds. Hierbij wordt steeds verwezen naar uw ondertussen beroemde hervormingen van het secundair onderwijs. Minister, tussen haakjes: ik heb deze week weer een aantal e-mails gekregen uit het onderwijsveld van mensen die zich ongerust maken over die hervormingen en die er absoluut niet mee akkoord gaan.

Op de vraag om de uitrustingsgoederen, de zware machines die door scholen moeten worden aangekocht in een studierichting die onmiddellijk aansluit bij de arbeidsmarkt, niet meer projectmatig maar structureel te financieren, blijkt dat de decretale verankering er inderdaad is maar de nodige middelen niet. Collega's hebben daar ook op gewezen, onder meer mevrouw Poleyn. Het kan toch niet dat je voortdurend benadrukt dat het onderwijs moet aansluiten op de arbeidsmarkt, zeker voor wat betreft de technische richtingen, maar dat je dan in de commissie zegt dat de scholen creatief mogen zijn om de noden te lenigen. Ik hoop, minister, dat u niet bedoelt dat scholen pensenkermessen en dergelijke moeten organiseren om geld in te zamelen om hun machines aan te kopen.

Minister Pascal Smet: Het gaat natuurlijk niet om het organiseren van pensenkermessen om technische uitrusting voor scholen te kopen. U kent het dossier ook. U weet dus dat het een betere, efficiëntere weg is om opleidingen bijvoorbeeld in VDAB-centra te organiseren. Daarover hebben we afspraken. Dat loopt en dat loopt verder. Bedrijven investeren daarin samen met scholen. Dat heb ik bedoeld met dat 'creatief zijn'. Je moet op lokaal niveau afspraken kunnen maken tussen de scholen en de bedrijfswereld. Minister Muyters en ikzelf hebben trouwens nog maar een paar dagen geleden de sectorconvenants ondertekend. Daarin worden dat soort zaken afgesproken. Dat soort partnerships gebeurt op lokaal niveau. Dat moeten wij verder aanmoedigen. De dag dat er budgettaire middelen zijn en we kunnen de andere noden en prioriteiten invullen, zoals mevrouw Helsen heeft aangegeven, kunnen we inderdaad overwegen om extra te investeren. Maar er zijn in het onderwijs vele prioriteiten. Je moet keuzes maken. Dat kan perfect worden opgevangen door het bedrijfsleven, door snel en goed met scholen samen te werken.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dat is waar, minister, maar voor ons is dat niet voldoende. De overheid moet niet alles volledig afwentelen op het bedrijfsleven. De overheid en de Vlaamse Regering moeten hun verantwoordelijkheid opnemen en dus ook investeren in die uitrustingen. U zegt dat we dat zullen doen als er binnen twee of drie jaar budgetten zijn. Voor mij gaat het nu om de begroting 2011. U belooft nu wat u gaat doen in 2014. Ik ben Madame Soleil niet. Ik richt mij op de cijfers die er nu zijn.

Een derde punt is: de leraar als spilfiguur erkennen en ondersteunen. De lerarenloopbaan zal worden bekeken om het beroep aantrekkelijker te maken, maar ook om het dreigende tekort aan leraren op te vangen. Momenteel is er niet echt een groot tekort. Maar gelet op de demografische groei zal er wel een tekort komen. Om de werkdruk te verlagen en de vergrijzing op te vangen, zal ondertussen worden ingezet op de zij-instromers, op ervaring vanuit de privésector en op hoger gekwalificeerde leraren. Maar, minister, er is in de begroting geen geld voor uitgetrokken. Ik weet dat ik in herhaling val, maar voor de zij-instromers zal men rekening moeten houden met de anciënniteit. Ook vanuit de privésector zal men moeten onderzoeken of men de anciënniteit kan meenemen. Anders zal men niet naar het lerarenkorps overgaan. Maar er is geen geld om rekening te houden met die anciënniteit.

Ten vierde: het beleidsvoerend vermogen van de scholen versterken door bijvoorbeeld de administratieve lasten voor de directeurs, die echt verzuipen onder de papieren, te verlichten.

Maar er is geen geld voor bijkomende administratieve ondersteuning. De directeurs hebben u al twee jaar op rij een memorandum overhandigd, maar tot hiertoe kan er niet worden voldaan aan hun verzuchtingen.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Van Steenberge, ik raad u aan om de nieuwe cao te lezen. Hij werd zeer recentelijk afgesloten. Misschien hebt u nog geen tijd gevonden om hem te lezen. U zult merken dat wij daar wel degelijk in 800.000 euro voorzien voor administratieve ondersteuning. Een bescheiden bedrag, maar het is een begin. Wij hebben met de vakbonden en de werkgevers afgesproken om die nood te objectiveren en in kaart te brengen. Er bestaat heel wat discussie over. Ook op het werkveld en bij directeurs. Daarom hebben wij in de cao afgesproken dat we dat samen met de vakbonden en samen met de koepels en het gemeenschapsonderwijs in een studie zullen objectiveren. Meteen zullen wij ook de hele schoolorganisatie bekijken, inbegrepen de selectie en het profiel van directeurs.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Als er zoveel onzekerheid over bestaat, minister, dan stel ik voor dat we de directeurs eens horen in de commissie. De commissievoorzitter is aanwezig. Tot hier toe zijn ons altijd berichten ter ore gekomen dat er wel verzuchtingen zijn, zeker in verband met de administratieve ondersteuning, door de vele lasten die er zijn.

Er is een volgend punt, namelijk de participatie in het kleuteronderwijs versterken. Iedereen is ervan overtuigd dat de schoolse achterstand en uitval in vele gevallen een oorzaak vindt in achterstand in het eerste leerjaar die wordt opgelopen door een te grote afwezigheid in de kleuterklassen. Minister, ik weet dat u heel veel doet om die participatie aan te zwengelen. Ik heb ook in de commissie gezegd: als er niet alleen niet in geld wordt voorzien in de begroting voor de kleuters en om het onderwijzend personeel te ondersteunen, maar als zelfs de tweedelijnsondersteuning van kleuterbegeleiders wordt geschrapt, vind ik dat een verkeerd signaal. U hebt gezegd dat u al blij bent dat het de tweedelijnsondersteuning is die wordt geschrapt en dat we niet verder moeten gaan, maar ik vind het een verkeerd signaal.

Een ander punt is de hervorming van het omkaderingssysteem. Zowel voor het basis-onderwijs als voor het secundair onderwijs zullen voor de reguliere financiering dezelfde indicatoren van onderwijskansarmoede gebruikt worden, namelijk de thuistaal, het opleidingsniveau van de moeder, de woonplaats en de schooltoelage. Het Rekenhof heeft reeds gezegd dat voor de reguliere financiering objectieve criteria nodig zijn. Voor ons is het enige objectieve criterium de kenmerken van de leerling zelf. Indien bijvoorbeeld een leerling extra aandacht nodig heeft omdat hij dyslexie heeft of een autismespectrumstoornis, dan moet die extra middelen krijgen, de vroegere GON-middelen (geïntegreerd onderwijs) dus. Dit zou worden geregeld in het decreet Leerzorg. Dit decreet komt er niet direct, want waar er vorige legislatuur tegenkanting over bestond, moet men nu rekening houden met de gewijzigde budgettaire context. Met andere woorden: er is niet in geld voorzien voor het decreet Leerzorg. Maar leerlingen met een autismespectrumstoornis hebben geen tijd om te wachten, zij hebben hun problemen nu.

Tot slot is er de schoolinfrastructuur. De heer De Meyer zal daar ongetwijfeld iets over zeggen. Het is het verhaal van AGION enerzijds en Eurostat anderzijds. In 2010 volstaan de kapitaaloverdrachten aan AGION niet voor de afbetaling van alle facturen van infrastructuurwerken die door de scholen werden ingediend. De factoren die de doorlooptijd van de werken beïnvloeden, zijn in de ramingsperiode van AGION onvoldoende opgevolgd of verwerkt. Het risico bestaat dat de kredieten voor 2011 ook onderschat zijn. Minister, u antwoordde in de commissie dat daarvoor begrotingsaanpassingen dienen. Dat betekent voor mij alleen maar dat u nu al weet dat de begroting niet zal kloppen en dat is niet wat men kan verstaan onder het principe van de goede huisvader. Het is alsof wij een auto bestellen, nu nog geen geld hebben, maar zouden rekenen op een eventuele belastingvermindering of op gelden die we van de belastingen zouden krijgen, maar nog niet zeker zijn dat we ze zullen krijgen. Ook wij moeten ons geld besteden als een goede huisvader. De minister moet dit doen met het belastinggeld.

Over Eurostat in verband met de pps-constructie met betrekking tot scholenbouw is er al een actuele vraag gesteld door onder andere de heer Van Mechelen. Zelf heb ik het al in de commissie aangehaald. U hebt een uitleg gegeven over Eurostat, die ik niet zal herhalen omdat u dat hebt gevraagd. Ik zal dat vertrouwen behouden. Ik ben toch zeer nieuwsgierig wat uw uitleg zal zijn als zal blijken dat Eurostat niet zal inbinden en deze hele operatie toch zal moeten worden ingeschreven in de begroting. Maar dat zal ongetwijfeld voer zijn voor verdere vragen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, ik wil enkele bekommernissen van mijn fractie uiten met betrekking tot het onderwijsbudget en het te verwachten onderwijsbeleid in 2011 en in de daaropvolgende jaren.

Onze opmerking van vorig jaar blijft geldig. Het ontbreken van budgettaire ruimte mag absoluut geen verontschuldiging zijn om weinig of niets te ondernemen. De minister zou aan herschikkingen of aan verschuivingen kunnen denken. Indien er budgettaire krapte is, zou hij creatief kunnen zijn. In deze begroting zien we dit niet.

De minister verwijst vaak naar studies, rapporten, evaluaties, visieteksten en andere onderzoeken die op komst zijn. We zijn het erover eens dat dit op zich heel belangrijk is. Onderzoek moet gebeuren. Dit mag de minister echter niet beletten de knelpunten sneller aan te pakken. We vragen ons dan ook af wat de visie van de minister op sommige onderwijs-hervormingen is. Heeft de meerderheid een coherente visie op die broodnodige hervormingen? Daarnet heb ik gevoeld dat de meerderheid niet helemaal op dezelfde golflengte zit. Waar wil de meerderheid naartoe? Wordt voldoende hard aan de kar van die hervormingen getrokken? Staat de meerderheid op een berekenende wijze op de rem om al te veel discussies in en over het onderwijs te vermijden?

De minister heeft nochtans grote hervormingen aangekondigd. Het secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs zullen worden hervormd. Ook een hertekening van de loopbaan van de leraar is aan de orde. Deze hervormingen zijn echter zeer grootschalig en dreigen zeer veel tijd in beslag te nemen. Ze zijn verbonden met zeer veel andere onderwerpen, zoals de lerarenopleiding, de kunsteducatie, de leerzorg, het basisonderwijs of de leerlingenbegeleiding. De kans is dan ook groot dat er niet meteen veel van in huis zal komen en dat er, zodra die grote hervormingen moeten worden geïmplementeerd, niet voldoende centen zullen zijn. Mijn fractie pleit voor een snelle en gerichte aanpak van de bestaande knelpunten. Ik zal er kort een paar overlopen.

Wat de ongekwalificeerde uitstroom betreft, kunnen we niet wachten tot het nieuw decreet betreffende het secundair onderwijs in 2020 zijn volledige uitwerking krijgt. Indien we niet sneller ingrijpen, zal ondertussen een hele generatie verloren gaan. Veeleer dan blijven studeren en rapporten opstellen, is handelen nu aan de orde.

Het technisch onderwijs en het beroepsonderwijs moeten voor jongeren aantrekkelijker worden gemaakt. We moeten in meer stageplaatsen voorzien. We moeten de band met de arbeidsmarkt aanhalen. De minister moet niet op de resultaten van grote onderzoeken wachten. Hij moet hier iets aan doen.

Een ander knelpunt is de leerachterstand die jonge kinderen oplopen omdat ze het Nederlands niet voldoende machtig zijn of omdat ze andere cognitieve vaardigheden onvoldoende onder de knie hebben. Uit een evaluatie van de inschrijvingsplicht voor vijfjarigen is gebleken dat sinds de invoering van deze inschrijvingsplicht ongeveer 5 procent meer kleuters naar de derde kleuterklas gaan. Aangezien de leerplicht op zes jaar begint, is vijf jaar in feite nog te oud om een taal en andere cognitieve vaardigheden tijdig onder knie te krijgen.

Om die reden stellen we voor de inschrijvingsplicht tot vier jaar en daarna tot drie jaar te verlagen. Kleuters van drie jaar zijn intens met taal bezig. Aangezien dit een belangrijk

moment in hun cognitieve ontwikkeling is, moeten ze dan de schooltaal onder de knie krijgen. Deze maatregelen en een verhoging van de omkadering, waardoor kleuterklasjes kleiner kunnen worden, vormen de enige manier om de steeds toenemende leerachterstand bij steeds meer kinderen een halt toe te roepen.

Wat het aanleren van vreemde talen betreft, is er dringend actie nodig. De Vlamingen vormen op dit vlak niet langer een van de beste leerlingen van de Europese klas. Ook hier is meer, beter en vroeger de boodschap.

Het spijt ons zeer dat in het budget voor 2011 weinig of soms niets wordt uitgetrokken om deze knelpunten op te lossen. Open Vld zal niet afwachten tot er actie wordt ondernomen en tot de studies zijn afgerond. Om de knelpunten weg te werken, zullen we in de loop van de komende maanden zelf voorstellen indienen en met de minister in de commissie bespreken. We hopen van ganser harte dat de minister en de meerderheid hierover constructief willen debatteren en samenwerken. *(Applaus bij Open Vld)*

Minister Pascal Smet: Het intrigeerde me een beetje toen mevrouw Brusseel begon en zei dat ik de begroting moest herschikken. Mevrouw Brusseel, ik ben het uiteraard niet met u eens dat we wachten om dingen te doen. Ik zou een uur kunnen spreken om te weerleggen wat u gezegd hebt op vijf minuten. Ik ga dat niet doen.

Er gebeuren op allerlei vlakken al heel veel dingen, maar die eerste vraag intrigeert me toch wel. Wat stelt Open Vld concreet voor dat we moeten verschuiven of herschikken in de onderwijsbegroting? Enerzijds zegt Open Vld dat we meer moeten besparen en anderzijds dat we meer moeten uitgeven. Dat is al een grote contradictie. Mensen weten dat dit niet kan. Maar goed, tot daar aan toe. Als u nu heel concreet zegt dat u een totaal andere visie hebt over de herschikkingen in de begroting, dan benieuwt me dat wel. Ik heb de afgelopen achttien maanden nog niet gehoord wat die concreet is.

Mevrouw Ann Brusseel: Dat hebt u wel al van mij gehoord, minister. Onze tête-à-tête komt natuurlijk niet altijd in de plenaire zitting. *(Gelach)*

Minister Pascal Smet: Ik begin te denken dat u van mij droomt, want ik heb geen weet van tête-à-têtes. Het is wel goed om te weten. Dat is al een goed begin. *(Gelach)*

Mevrouw Ann Brusseel: U zegt dat ik van u droom. Ik heb gewoon over een tête-à-tête gesproken, maar wat niet is, kan nog komen. *(Gelach)*

Natuurlijk begrijpen we best dat er bespaard moet worden. Daarover gaat mijn fundamentele kritiek niet. Waar we een probleem mee hebben, is dat er wel degelijk centen gaan naar een aantal rapporten, studies en onderzoeken over thema's die ongetwijfeld nodig zijn, maar zeer concreet pleit ik ervoor om binnen dat budget te verschuiven – ik vraag geen verhoging – zodat er meer geld onder meer naar kleuteronderwijs kan gaan.

Minister Pascal Smet: Wat moeten we dan minder uitgeven? Het is gemakkelijk om te zeggen, maar kunt u voorbeelden geven? Ik heb een heel concrete vraag gesteld en zou ook graag een concreet antwoord krijgen. U zegt dat we moeten herschikken binnen de begroting. Dat betekent aan iets meer geld geven en aan iets anders minder, want anders is er geen verschuiving. U zegt nu dat we meer geld moeten geven aan de omkadering in de kleuterscholen. Dat is goed, maar waar gaat u dat geld in de begroting dan halen? Waaraan moeten we dan minder geven?

Mevrouw Ann Brusseel: Uw begroting ligt natuurlijk vast zoals dat al jaren het geval is. Daar worden steevast budgetten uitgegeven aan zaken waarover niet meer wordt nagedacht en die een vaststaand feit zijn, zoals de netten, uw administratie, uw begeleidingsdiensten, uw hele manier van werken.

Minister Pascal Smet: U gaat de netten afschaffen? Is het dat wat u zegt?

Mevrouw Ann Brusseel: Ik heb gevraagd om daarover creatief na te denken. Ik ben geen minister. U bent dat.

Minister Pascal Smet: Het is wel gemakkelijk, mevrouw Brusseel. Het parlement moet aan de minister inderdaad kritische opmerkingen geven en vragen stellen, maar dan moet u in staat zijn om een alternatief te bieden. Ik hoor niets concreet. Ik stel vast dat het algemeen gepraat blijft en dat er niets concreet uitkomt.

Mevrouw Ann Brusseel: Dat is niet waar. Ik ben heel concreet geweest, zoals over het verlagen van de inschrijvingsplicht voor kleuters. Is dat niet concreet? Ik vind van wel.

Minister Pascal Smet: Om te beginnen zijn we daarvoor niet bevoegd. Het is een federale bevoegdheid. U bedoelt wellicht de toelatingsvoorwaarde die nu is ingevoerd, dat we die verdubbelen. De vraag is of we dat juridisch nog kunnen. Men kan dat voor een jaar doen, maar of men dat voor twee jaar kan doen, daar is al een juridisch debat over. Maar dat is geen verschuiving.

Mevrouw Ann Brusseel: Dan heb ik nog een vraag voor u: hebt u eigenlijk al contact opgenomen met uw federale collega?

De voorzitter: Dat is hier een dovemansgesprek. Mevrouw Brusseel, hebt u nog een vraag voor de minister?

Mevrouw Ann Brusseel: Hebt u contact opgenomen met de federale overheid over het verlagen van de inschrijvingsplicht?

Minister Pascal Smet: Mevrouw Brusseel weet zeer goed dat we dat niet willen doen. We hebben gezegd dat we de maatregel gaan evalueren en mevrouw Brussel weet zeer goed dat, als we dat verlagen, we aan al die kleine kindjes op drie- of vierjarige leeftijd godsdienst-onderwijs geven. Dat zal ons vele miljoenen euro's kosten om al die kindjes godsdienst of zedenleer te geven. Is dat nu de prioriteit? Ik denk het niet. Dat is de reden waarom we dat niet willen doen. Het enige wat we wel willen doen, is kijken of we de toelatingsvoorwaarde niet kunnen aanpassen en zeggen dat kinderen ook de tweede kleuterklas verplicht moeten doen.

In de commissie – ik weet niet of u er toen was – heb ik aan mevrouw Vanderpoorten gezegd dat de maatregel die we nu hebben genomen, een duidelijk effect sorteert. Op enkele jaren tijd zijn we van 92,8 percent aanwezigheid van kleuters in de derde kleuterklas gestegen tot bijna 98 percent. Dat is dus heel efficiënt.

Misschien zitten we binnen één jaar wel aan 99,5 percent en zijn bijkomende maatregelen gewoon niet nodig. Ik stel vast dat u het debat verlegt, want u hebt nog altijd niet concreet op mijn vraag geantwoord.

Mevrouw Ann Brusseel: U wilt het niet horen, maar dat is dan uw probleem. U beroept zich op de aanwezigheid van kleuters. Maar als er 35 kinderen in een klas zitten met beperkte cognitieve vaardigheden, staan we niet veel verder. Wij vragen dus meer omkadering in de kleuterklas.

Minister Pascal Smet: U weet dat wij hebben beslist om vanaf 1 september 2012 de omkadering van het basisonderwijs, en vooral van het kleuteronderwijs, op te trekken. Het zal al een hele krachttoer worden om die vooropgestelde datum te halen. Wij zijn volop bezig met de voorbereidingen. U vraagt dus iets wat we al aan het uitvoeren zijn.

De voorzitter: De heer Bouckaert heeft het woord.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik treed mevrouw Brusseel bij inzake de vervroegde inschrijvingsplicht in het kleuteronderwijs. Dat staat, dacht ik, in het programma van sp.a. Het is bekend dat een veralgemeende inschrijving in het kleuteronderwijs een van de beste middelen is voor integratie. Dat is een van de redenen waarom we de derde kleuterklas via de taaltest verplicht hebben gemaakt.

U hebt juridisch een punt, minister, door te wijzen op het obstakel van de inrichting van levensbeschouwelijke en religieuze opvoeding. U verwijt Open Vld dat ze in de federale regering zit en daar niets onderneemt, maar op dit ogenblik neemt sp.a deel aan de onderhandelingen voor een federale regering. Waarom zet u dat punt niet vooraan op de agenda? Zo zou u een nuttige bijdrage leveren voor de integratie van allerlei bevolkingsgroepen in onze samenleving.

Minister Pascal Smet: De vraag is waar we nu over discussiëren. De participatiegraad van kleuters bereikt bijna 98 procent.

De heer Boudewijn Bouckaert: U weet best welke 2 procent niet naar school gaan.

Minister Pascal Smet: Dat zijn vaak kinderen die uit het buitenland komen of die ziek zijn. Het is een brede groep. Er is een enorme stijging merkbaar tengevolge van het pakket maatregelen dat we genomen hebben.

De reden waarom deze meerderheid en ook de vorige meerderheid met Open Vld dit niet wil, is heel simpel. De leeftijd verlagen betekent dat wij volgens de Grondwet voor kleuters zedenleer en godsdienstlessen moeten inrichten. We kunnen dat artikel niet wijzigen. Ik heb geen zin om 50 miljoen euro extra uit te geven om kleuters zedenleer en godsdienstles te geven. Dat is geld dat niet goed besteed zou zijn.

Onder de vorige legislatuur is daarom de optie genomen om met een toelatingsvoorwaarde te werken om tot het eerste leerjaar toegelaten te worden. Kleuters moeten 220 halve dagen aanwezig zijn in de laatste kleuterklas. De Raad van State heeft dat aanvaard. Deze maatregel heeft in combinatie met nog andere maatregelen, ongelooflijke resultaten opgeleverd.

Maatregelen moeten de kans krijgen om uitgevoerd te worden. Ik heb aan mevrouw Vanderpoorten gezegd dat we binnen 2 jaar het effect ervan zullen evalueren. Als het nodig is, kunnen extra maatregelen worden genomen. Op dit moment is de maatregel zeer succesvol.

Mevrouw Ann Brussel: Minister, u verschuilt zich achter de federale overheid om het probleem niet grondig te bespreken. Ik heb het over de leerachterstand bij jonge kinderen. Dat probleem raakt niet opgelost. Ik heb het ook over de ongekwalificeerde uitstroom, en dat raakt ook niet opgelost. Daarvoor kunt u zich niet verschuilen achter de federale overheid.

De voorzitter: Mevrouw Deckx heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Deckx: Minister, een begroting opstellen in tijden van budgettaire krapte is zeker niet evident. Toch hebt u, gezien de omstandigheden, een evenwichtig en weldoordacht document afgeleverd. Door de financiële crisis waar heel Europa in meegesleurd is, wordt u echter gedwongen om extra zuinig te zijn en te besparen, al blijven de besparingen in het beleidsdomein Onderwijs minimaal.

Uw budgettaire inspanningen raken zo weinig mogelijk aan de gelijke onderwijskansen van leerlingen en studenten, aan de kwaliteit van ons onderwijs en aan de professionele situatie van de duizenden leerkrachten die zich dagelijks inzetten op de werkvloer. Maar toch kloppen met de regelmaat van de klok schooldirecteurs, inrichters van kleuter- en lager onderwijs, en ook hogere onderwijsinstellingen en universiteiten aan mijn – en ik ben er zeker van – ook aan uw deur. De kleuterklassen zitten vaak te vol. De basisscholen klagen over te weinig middelen. En op veel plaatsen is er nood aan nieuwe schoolgebouwen. En zo kan ik nog een tijdje doorgaan.

Minister, u luistert naar al deze signalen en u voert een daadkrachtig beleid. Dit hebt u ten volle getoond door de uitdaging die de capaciteitsproblematiek was en is niet uit de weg te gaan. U zorgde voor instantoplossingen en organiseert de toekomst door een taskforce op te richten en meer middelen in te zetten. De oppositiepartijen Open Vld en Vlaams Belang hebben een lijstje opgemaakt met alle zaken die u volgens hen niet doet. Ik heb ook een lijstje

gemaakt met de zaken die u wel doet. Het glas kan immers halfleeg zijn, maar eigenlijk is het dan ook halfvol.

U houdt de werkmiddelen voor het basis- en secundair onderwijs, ondanks de negatieve indexering, op niveau. U zet extra middelen in voor busbegeleiding bij schoolvervoer. U schrijft bijna 23 miljoen extra betaalkredieten in voor het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) en voorziet in middelen voor de uitbouw van het kenniscentrum onderwijs. Ook voor de voorbereidingen van de noodzakelijke en belangrijke hervormingen van het secundair onderwijs trekt u geld uit. U zorgt ervoor dat het vakantiegeld verder wordt opgetrokken en u voorziet in 3 miljoen euro extra voor de zo belangrijke zorgcoördinatie.

Ondanks de opgelegde besparingen blijft het onderwijsbudget 2011 in cijfers ongeveer constant ten opzichte van de begroting 2010. En bovenal, minister, luistert u, pleegt u overleg, en laat u bestuderen en evalueren. Minister, werk gestadig verder want heel wat knelpunten verdienen een oplossing. De oppositie zal blijven zeggen dat het niet genoeg is en dat het sneller en beter moet, al had u een toverstaf en loste u meteen alle problemen op.

Belangrijk is dat de beslissingen die we nemen weldoordacht en goed gefundeerd zijn en dat ze gedragen worden door de mensen op het terrein, want enkel dan zullen ze succesvol zijn.

Sp.a heeft vertrouwen in uw beleid. Wij zullen uw begroting dan ook goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, in de bevoegde commissie zei u dat het bij de opmaak van een onderwijsbegroting altijd een ingewikkelde maar uitdagende en creatieve taak is om tot een evenwicht te komen.

Een evenwicht tussen de realiteit en de daaraan verbonden budgettaire beperkingen enerzijds en het voeren van een kwalitatief beleid dat tegemoetkomt aan de uitdagingen die zich vandaag stellen anderzijds. Kortom, besparen waar het mogelijk is, investeren waar het nodig is, zo luidde uw opgave.

Vorig jaar hebben we reeds uitgebreid de besparingsmaatregelen binnen het domein Onderwijs besproken, zowel in de commissievergadering als in de plenaire vergadering. En inderdaad, sommige van die besparingsmaatregelen deden pijn, besparen doet altijd pijn. We zullen deze discussie hier niet opnieuw voeren.

In het kader van een dergelijke besparingsoefening moeten er nu eenmaal bepaalde keuzes worden gemaakt. Als N-VA kiezen we ook in de eerste plaats voor leerlingen, voor leerkrachten, voor directies. Besparen moeten we vooral doen op structuren, of, zoals u het stelt, minister, boven de klassen. Want ook in deze financieel moeilijke tijden moeten we middelen blijven vrijmaken voor de educatie van kinderen en jongeren.

Het recente PISA-onderzoek gaf aan dat onze leerlingen tot de wereldtop behoren, zoals dat overigens ook bleek uit vorige onderzoeken. Vlaanderen blijft vicekampioen in Europa. Enkel Finland doet het nog iets beter. We moeten de lat hoog leggen. Vlaanderen moet de ambitie hebben om onderwijs van topkwaliteit te leveren. Dat mag iets kosten.

Vlaanderen investeert ook stevig in zijn onderwijs. In vergelijking met het onderwijsbudget van 2010 komt er bijna 132 miljoen euro bij, een toename van 1,01 procent. We moeten er echter goed over waken dat het geld van de Vlaamse belastingbetaler dat in ons onderwijs geïnvesteerd wordt, het onderwijs – en dan bedoel ik de leerlingen maar ook de leerkrachten en de directies – ook daadwerkelijk ten goede komt.

Ons Vlaams onderwijs staat voor enkele grote uitdagingen. Uitdagingen die we absoluut dienen aan te pakken, wil Vlaanderen zich blijven handhaven als een van de topregio's op het gebied van onderwijs. Ik noem er enkele, zonder de pretentie volledig te zijn binnen deze vijf minuten. Ik denk aan de omkadering en de werkmiddelen voor het kleuteronderwijs. Meer kleuters in kleinere kleuterklassen, dat moet de prioritaire doelstelling zijn. Een goede

start aan de basis biedt immers de beste kansen op een succesvolle schoolcarrière. U hebt reeds aangegeven dat u zich, wat dat betreft, wil engageren voor een inhaalbeweging, weliswaar pas ten vroegste vanaf 1 september 2012. Maar we zijn natuurlijk blij dat u deze problematiek onderkent en wilt aanpakken.

Er is het belangrijke debat over de leerkrachtenloopbaan. De cruciale vragen die we ons daarbij moeten stellen zijn de volgende. Hoe kan ons onderwijs excellente leerkrachten aantrekken? Maar ook, hoe kunnen we ze behouden? Een op de drie leerkrachten verlaat het onderwijs binnen de eerste vijf jaar. Dat kunnen we ons niet langer veroorloven. Begeleiding en ondersteuning van startende leerkrachten zijn volgens ons dan ook van groot belang. Wij hebben daarom meermaals onze bekommernis geuit over het wegvallen van de mentoruren. U hebt aangegeven naar een ‘intelligenter’ alternatief voor de mentoruren te zoeken. We kijken vol verwachting uit naar uw concrete initiatieven in dit verband.

Ook op het vlak van capaciteit en infrastructuur staan we voor grote uitdagingen. In 2011 wordt in een supplementair bedrag van 1 miljoen euro voorzien om de capaciteitsproblemen in het kader van schoolinfrastructuur verder op te vangen. Daarnaast worden er extra betaalkredieten ingeschreven voor AGION, goed voor zo’n 23 miljoen euro. Dat zou normaal moeten volstaan om de opgelopen achterstand in te halen, maar toch moeten we opletten. We vragen dan ook om deze situatie zeer goed op te volgen. Een goede monitoring en een verscherpte controle op AGION zijn absoluut noodzakelijk. Wie meer geld uitgeeft dan hij heeft, handelt niet als een goede huisvader.

Tot slot vragen we ook dat er verder wordt ingezet op een kwalitatief en behoeftedekkend aanbod van cursussen Nederlands als tweede taal. Behoeftedekkend, en dit zowel naar aantallen als naar aanbiedingsvorm. Kennis van het Nederlands is essentieel om te kunnen participeren aan onze samenleving.

We zijn blij dat er een grote vraag is naar dergelijke cursussen, maar het aanbod moet volgen. Ook dit moet u nauwgezet blijven opvolgen.

Het is hier al meermaals gezegd: Vlaanderen moet meer doen met minder. Dat geldt ook voor u, minister. De juiste keuzes maken is dan ook van groot belang. Met deze begrotingsopmaak moet het mogelijk zijn om een sterk onderwijsbeleid te ontwikkelen, een onderwijsbeleid dat tegemoetkomt aan de uitdagingen waar we vandaag voor staan. U kunt daarbij alvast rekenen op onze steun. *(Applaus)*

Mevrouw Ann Brusseel: Minister, mevrouw Celis heeft de terechte suggestie gedaan dat u veeleer op structuren kunt besparen dan op educatie. Ik deel dat standpunt. Ik ben verbaasd en ook aangenaam verrast dat u daarop niet reageert zoals u daarnet deed toen ik nagenoeg hetzelfde voorstelde, namelijk dat er niet op educatie en op ondersteuning van kinderen mag worden bespaard, dat u dat zou kunnen verschuiven zoals ik voorstelde, en dat u kunt nadenken over structuren en administratie.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mevrouw Brusseel, in het begin van het debat lag het onderscheid anders. U vroeg waar er bijkomend moet worden bespaard. Voor ons gaat het over keuzes maken. We moeten een en ander binnen de huidige begrotingskredieten doen, terwijl u ervoor pleitte om meer uitgaven te doen. Ofwel heb ik u misverstaan.

Mevrouw Ann Brusseel: Daar vrees ik voor. Ik heb helemaal niet gepleit om meer uit te geven, maar om creatief te denken. Verschuivingen in budgetten, geen verhogingen. We moeten kijken naar de structuren en de manier waarop het onderwijslandschap is georganiseerd. Blijft daar niet ontzettend veel belastinggeld plakken? Een kat vindt er haar jongen niet in. Ik vraag me af of we niet naar een meer rationeel beleid kunnen gaan. Dat was mijn concrete vraag.

De heer Boudewijn Bouckaert: Voorzitter, collega's, de plaatsvervangende minister-president is er niet. Gaat ze bergaf of bergop, zo vraag ik me af.

Minister, mevrouw Helsen heeft gezegd dat beleidsbrieven en begroting gekoppeld zijn. Mijn betoog gaat voornamelijk over de begroting, maar ik wil ook iets zeggen over de beleidsbrief.

In een motie van aanbeveling die we morgen zullen bespreken, vindt u een uitgebreide bespreking en kritiek op de beleidsbrief. Ik deel de kritiek van mevrouw Vanderpoorten dat die beleidsbrief een resem van projecten inhoudt, waarvan de realiseerbaarheid heel twijfelachtig is. Er zijn massa's studies. We zijn voor een wetenschappelijke onderbouwing van het beleid waar dat nuttig is, maar die studies blijken tot uitstel van beslissingen te leiden. Ik noem de maximumfactuur. Daarover is een klacht bij de culturele sector en de scholen. U kondigt daarover een studie aan in het najaar. In de beleidsbrief wordt dat dan het schooljaar. Als het schooljaar voorbij is, zal dat weer het najaar worden, en zo kunnen we blijven wachten op een studie. Zo wordt door het steeds maar vooruitschuiven van studies nooit getornd aan de maximumfactuur.

De beleidsbrief is te veel een beleidsnota bis. Een beleidsbrief mag stukken korter zijn, en zou vrij droog de resultaatsverbintenissen die u wilt bereiken, moeten aangeven. Nu is het te veel een opsomming van allerlei projecten en een herhaling van de beleidsnota.

Waarde collega's, als oppositielid een betoog houden over de begroting van Onderwijs is altijd een beetje frustrerend, omdat het grootste gedeelte van de uitgaven gewoon niet vatbaar is voor politieke betwistingen. Een heel groot stuk van de uitgaven – zo'n 8 miljard euro van in totaal 9,7 miljard euro – gaat naar de bezoldiging van onze duizenden leerkrachten, en daar kan moeilijk aan getornd worden. Dat ligt decretaal vast. Een verlaging van de bezoldiging zou de krapte op de arbeidsmarkt in het onderwijs nog verergeren. Minder leerkrachten voor meer leerlingen is pedagogisch gezien onbespreekbaar, behalve blijkbaar in het universitaire onderwijs, waar deze regering de toestand laat verrotten door een massale instroom toe te laten zonder het personeelsbestand aan te passen.

Minister, ik ben het eens met de opmerkingen van vele ministers dat oppositiepartijen zich niet moeten beperken tot een klaagzang over besparingen, maar ook moeten durven aangeven waar zij zouden besparen. Gisteren verklaarde de heer Van Dijck, fractieleider van de grootste Belgische partij, dat de kaasschaaf de enige haalbare besparingsmethode is. *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck)*

De grootste Belgische partij, ja. We gaan geen semantische discussies voeren, mijnheer Van Dijck. U hebt blijkbaar pleinvrees om de grootste te zijn. Maar goed, size matters.

Ik zou overigens liever de term 'parmezaanrasp' gebruiken, 'kaasschaaf' vind ik zo Hollands-calvinistisch. De kaasschaafmethode is de enige goede besparingsmethode. Klopt dat? Ja, in de context van deze regering. Deze regering is ideologisch immers enorm incoherent. De N-VA wil centrumrechtse klemtonen leggen, terwijl sp.a en een deel van CD&V linkse klemtonen willen leggen. En omdat geen van beide wil toegeven, hanteert men dan die aseksuele kaasschaafmethode. Geen enkele privéonderneming zou zo'n irrationele methode hanteren in haar financieel beleid. Dan komt men tot van die toestanden dat men bespaart op onderzoek, terwijl daar in de ons omringende landen net meer in wordt geïnvesteerd.

Kan er in Onderwijs nog verder bespaard worden? Kunnen er verschuivingen zijn? Wellicht wel, minister. Ik wil hier in de eerste plaats de aandacht trekken op de uitgebreide subsidiestroom naar allerlei vzw's, vastgelegd in programma C. Die subsidiestroom gaat naar projecten met een zeer grote variëteit, zoals energiegebruik in scholen, veiligheidsproblematiek in het secundair onderwijs en volwassenenonderwijs, ondersteuning van proeftuinen, versterken van het Brusselbeleid, levenslang leren en aansluiting op het onderwijs, het Beroepenhuis, bijdragen voor universiteiten voor het subsidiëren van historici, Letteren en Wijsbegeerte enzovoort. In het totaal is het budget voor dat programma C 51 miljoen euro.

Ik lees bijvoorbeeld ook ‘terugbetaling vakbondsopdrachten in het hoger onderwijs’, voor personeelsleden die vrijgesteld worden voor vakbondsopdrachten. De personeelskost wordt overgenomen door de overheid. Ik hoop dat er tussen die vrijgestelden geen pesters zitten.

Ik beweer niet, minister, dat al die gesubsidieerde projecten uit programma C waardeloos zouden zijn. Maar het is duidelijk dat daarin wel degelijk kan worden bespaard. Daartegenover staat dat men in de infrastructuur een tandje moet bijsteken. In de commissie is gezegd dat u 23 miljoen euro extra zult geven voor de infrastructuur, maar er werd vastgesteld dat dat te weinig zou zijn. U haalt altijd aan dat wij meer uitgeven aan Onderwijs dan het OESO-gemiddelde, maar wat betreft de investeringen in de infrastructuur zitten wij onder het gemiddelde.

Mocht ik minister zijn, ik zou veel kritischer zijn ten aanzien van de subsidiestromen naar allerlei vzw's, de progressistische vzw's van de heer Watteeuw. We geven geen geld aan vzw's omdat ze 'progressief' zijn, maar omdat ze een publiek belang moeten dienen. Ik zou daar een verschuiving realiseren naar de infrastructuur, want stenen zijn belangrijk in het onderwijs.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, ik moet me nog gelukkig achten met deze regering. Deze regering hanteert de kaasschaaf. Als LDD in de regering zou zitten, zouden we mogen spreken van een guillotine.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Watteeuw, u hebt niet goed geluisterd. Ik zou misschien wat kritischer zijn ten opzichte van subsidiestromen naar allerlei organisaties waarvoor u een zeer grote bewondering hebt. Ik zou veel meer investeren in de infrastructuur, want ik vind dat veel belangrijker. Als er een financiële krapte is, moet de overheid prioriteit geven aan de basics. En daar hoort onder meer een heel goede infrastructuur voor de scholen bij.

U hebt in De Standaard gesteld dat er bloed aan de kaasschaaf kleeft omdat deze regering progressieve organisaties viseert. Dat vind ik toch wel een rare redenering. Het is precies alsof subsidiestromen naar organisaties moeten gaan omdat ze progressief zijn. Dat is toch wel een heel rare redenering.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer Bouckaert, als middenveldorganisaties, in welke sector dan ook – welzijnswerk, cultuur, onderwijs –, in de samenleving actief zijn, dan gaat het er niet om dat deze of gene van de een of andere kleur meer of minder gesubsidieerd moet worden. Het gaat erom dat we een breder pluralistisch palet in de samenleving krijgen. Daarover gaat het. Het gaat erom dat het middenveld een stem krijgt in de samenleving. Wat wij aanklagen, is dat bij beleidskeuzes dusdanige prioriteiten worden gelegd dat een bepaald segment, dat pluralistisch, maar niet progressief as such is, eerst wordt aangepakt. Wij vinden dat een aantasting van het principe van evenwichtigheid en van aandacht voor het middenveld. Daarover gaat het. Maar dat staat los van de discussie over stenen versus vzw's.

Ik dacht dat we in een pluralistische samenleving leven, waar we respect hebben voor elke gedachte en elke invloed, en dat we dat zelfs een rijkdom vinden in onze samenleving. Ik merk dat LDD zelfs gekleurd zou kiezen als het gaat over subsidiëring. (*Rumoer*)

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Caron, ik vrees dat u de begroting van Cultuur verwacht met die van Onderwijs. Het geld gaat naar de vzw's, niet omdat verschillende kleurtjes bediend zouden moeten worden, maar omdat ze een publiek nut genereren voor het onderwijsbeleid. Minister Smet zou dat toch moeten bevestigen. Veel van die subsidies zijn volgens mij wel nuttig. Ik vind wel dat er een soort automatisme in is geslopen. Ze krijgen subsidies. Ze krijgen ook volgend jaar subsidies. Ik zou toch willen aanbevelen dat er eens een onafhankelijke instantie een screening doorvoert over het nut van al die subsidies. Er is

toch wel sprake van een enorme versplintering van middelen. De vraag is of een aantal taken niet door de eigen administratie kunnen worden uitgevoerd. Daar zouden toch wel een aantal besparingen gerealiseerd kunnen worden. Die middelen zouden dan prioritair naar de scholenbouw moeten gaan. (*Applaus bij het Vlaams Belang en bij LDD*)

Minister Pascal Smet: Ik zou daar zeker niet voor applaudisseren. Ik daag de voorzitter van de commissie Onderwijs uit om eens aan te geven aan welke vzw's hij geen geld meer wil geven.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik wil dat gerust doen.

Minister Pascal Smet: We zullen dat doen. Ik denk dat dat voor u geen goede dag zal zijn als we kijken naar wat u allemaal wilt schrappen. Ik zal er zeker voor zorgen dat de mensen ook weten waaraan u geen geld meer wilt geven.

De heer Boudewijn Bouckaert: Die verantwoordelijkheid zou ik durven nemen.

Minister Pascal Smet: Daarnaast wil ik er u toch nog even attent op maken dat we voor het onderwijs die kaasschaafmethode niet echt hebben gevolgd. Het is u misschien ontgaan. Het geheugen is soms wat kort, maar toen we de besparingen in Onderwijs hebben doorgevoerd, hebben we met de vakbonden, met de werkgevers, met de koepelorganisaties, met het Gemeenschapsonderwijs gedurende maanden rond de tafel gezeten om juist alles onder de loep te nemen, de vzw's inbegrepen, om na te gaan wat nuttig en niet nuttig is. We hebben dan keuzes gemaakt. We hebben dat samen gedaan. En dat was niet altijd gemakkelijk. Er werd al verwezen naar de mentoruren. Dat betekent dat we ook keuzes hebben gemaakt. We hebben een evenwicht behouden. We hebben voor Onderwijs die kaasschaafmethode niet gebruikt. We hebben alles heel goed geanalyseerd. Herinner u de catalogus die is opgesteld om alle mogelijkheden in kaart te brengen.

Ik kijk uit naar de commissievergadering waarop u voorstellen zult doen om het geld van die vzw's in te trekken. Dat wordt een bijzonder leuke commissievergadering.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijn kritiek op de kaasschaafmethode is een algemene kritiek op de gehele werking van de regering. Ik heb ook uitgelegd waarom de kaasschaaf wordt gehanteerd: er zit geen enkele budgettaire logica achter, alleen een puur politieke, namelijk de incoherentie van deze regering.

Het is juist dat er voor onderwijs een goed resultaat werd bereikt. U verwijt de oppositie altijd dat we meer uitgaven willen en dat we nergens willen aanduiden waarop we willen besparen. Ik doe dat nu even. Ik vraag u of we ons niet kritischer kunnen opstellen ten aanzien van de subsidiestromen naar de vzw's.

Als u dat wilt, wil ik daar gerust eens dieper op ingaan. Zo is er bijvoorbeeld Het Beroepenhuis in Gent. Dat heeft een bepaalde functie, namelijk kinderen vertrouwd maken met techniek en met beroepen. Dat kan volgens mij evengoed in het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel (MIAT) in Gent gebeuren, want dat zou veel minder geld kosten. Ik wil het gerust eens doen, minister, maar wat u aan mij vraagt, is eigenlijk uw werk: er eens kritisch naar kijken. Ik herhaal dat ik dit gerust wil doen. Ik ben daarin onbevangen. Ik heb geen aandelen, in geen enkele van die vzw's. Volgens mij kunnen we daar een aantal miljoenen euro besparen en met die miljoenen kunnen we de wachtlijsten in de scholenbouw – wachtlijsten van negen jaar, mijnheer De Meyer! – misschien een beetje korter maken.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Bouckaert, ik denk dat u niet weet hoeveel het kost om een school te bouwen. De heer De Meyer kan u misschien eens goed uitleggen hoeveel dat kost. U zegt dat er heel goede initiatieven zijn, maar ik denk dat u niet veel geld zult overhouden om een school te bouwen. In het beste geval zult u misschien vijf deuren kunnen vervangen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Voorzitter, minister, u bent uw toelichting bij de begroting begonnen met te zeggen dat ook in 2011 Onderwijs zijn bijdrage moet leveren in het vooropgestelde besparingsplan. Dat is waar. U hebt dat dan sterk proberen te nuanceren door te stellen dat er uiteindelijk slechts 0,02 procent bespaard moet worden, dat dat bijna niets is, dat we er goed van afkomen en dat we in absolute cijfers niet moeten besparen.

Natuurlijk, minister, raakt u niet aan de enorme loonmassa. Dat is logisch, u zult me zeker het tegendeel niet horen beweren. U doet er ook nog 40,1 miljoen euro bij voor het optrekken van het vakantiegeld. Dat moet u doen, dat is zo afgesproken. Ook dat is logisch.

Het betekent echter wel dat we een vertekend beeld krijgen en dat er natuurlijk wel wordt bespaard in de werkingsdomeinen, in nieuwe initiatieven en in projecten waar er anders wel geld voor zou zijn. Dat is het probleem dat wij hebben met uw onderwijsbegroting. Voor die initiatieven en projecten zitten we voor het tweede jaar op rij in een soort overbruggingsjaar: u houdt de winkel een beetje draaiende, maar er staat niet veel meer in de rekken. Nochtans zijn de noden in het onderwijs heel hoog.

Ik heb vier puntjes uitgekozen, minister, waarop ik wat dieper wens in te gaan. Het eerste betreft de demografische evolutie in de steden en het capaciteitstekort. U zult me niet horen zeggen dat u daar niets voor doet. Ik weet dat u daar heel intensief mee bezig bent geweest, en ik juich dat toe. Maar, er is veel meer dan een fysiek capaciteitsprobleem, een probleem van plaatsen in de scholen.

We zitten met een veel groter probleem in onze grote steden. De aangroei van de bevolking in de grote steden situeert zich vooral in kansarme milieus. In Gent is 40 procent van de leerlingen ondertussen GOK-leerling (gelijke onderwijskansen). Het zijn kinderen die het moeilijk hebben en speciale aandacht vragen. Ze hebben niet veel aan alleen een plaatsje in de school, ze hebben veel meer nodig: extra aandacht, extra zorg, extra taallessen. Er moet ook aandacht zijn voor ouderbetrokkenheid. In Gent hebben we heel veel Roma-kinderen en ook die vragen extra aandacht. U zult er niet komen met alleen maar het creëren van extra plaatsen.

Mijns inziens is dit een probleem waarmee de hele Vlaamse Regering bezig zou moeten zijn. Het gaat immers over stadsvlucht, over kinderopvang, over zo veel meer. Er is een plan nodig, want nu tikt een tijdbom in onze grote steden! U zou daar, samen met uw collega's, echt serieus werk van moeten maken.

Een tweede probleem waar te weinig aan wordt gedaan, is die schooluitval. We zitten aan bijna 15 procent, minister. Dat is een gigantisch hoog cijfer, en Vlaanderen onwaardig. Er bestaan schitterende initiatieven. Ik geloof bijvoorbeeld heel sterk in het concept van de brede school. U hebt een ronde van Vlaanderen georganiseerd met het thema 'Zeg het hem zelf'. Ik ben nu zelf, een beetje meer discreet, zo'n toer aan het houden. Ik heb u dat al verteld. Ik heb schitterende voorbeelden gezien van brede scholen die echt proberen om de jongeren een set van attitudes en vaardigheden aan te leren voor op de arbeidsmarkt. Ze gaan daardoor echt iets betekenen voor een wijk en daar een nieuw elan creëren. Ik heb dat gezien in zwakke buurten in Borgerhout, Ledeberg en Gent. Ik geloof in de brede school maar ik zie geen investeringen daarin noch concrete plannen. U zegt in uw beleidsnota dat u de brede school belangrijk vindt, maar daar blijft het bij. Wij hebben daarvoor een amendement ingediend. Ik wil graag dat daar middelen naartoe gaan.

Een derde probleem zijn de overvolle klassen. We hebben daar ook een amendement voor ingediend. Ik heb het op mijn ronde gemerkt, en we hebben het hier al gehoord van de werkgroep Kleuterscholen. Die heeft hier echt een noodkreet geslaakt. Die grote klassen met 25 tot 30 peutertjes, de kleinste kindjes, dat kan echt niet meer. Het bevestigt wat ik heb gehoord.

Leerkrachten hebben mij hun ervaringen verteld. "’s Avonds realiseer ik me dat ik met bepaalde kindjes zelfs geen contact heb gehad." "Ik leer ze vechten om aandacht, meer kan ik

niet doen. Ze moeten vechten om hun plaats. Er is te weinig plaats in de poppenhoek.” “Ze moeten in shifts eten en in shifts slapen.” “Eigenlijk heb ik geen tijd om problemen te detecteren, om te remediëren, om aandacht te besteden aan taal. Ik moeten neuzen snuiten. Ik moet pantoffels uitdoen en botjes aandoen, en dan weer de botjes uit en de pantoffels aan. Daar hou ik mij mee bezig.”

Peter Adriaenssens heeft gezegd: een jongere in een bijzondere jeugdinstelling kost aan de maatschappij 250.000 euro per jaar, met twee op de drie kansen dat hij binnen de twee jaar hervalt. Eén kleuterjuffrouw, minister, kost 20.000 euro. Vandaar ons tweede amendement: voorzie nu al in geld voor extra kleuterklassen.

We zullen nog een derde amendement indienen, want er is ook grote nood aan leerkrachten. Eén op de drie verlaat het onderwijs binnen de vijf jaar omdat het zo moeilijk is als jonge leerkracht. We vragen u om de mentoruren opnieuw in te voeren, niet af te schaffen. We kunnen niet wachten, minister, op uw leerkrachtenpact. Dat gaat nog veel te lang duren. *(Applaus bij Groen!)*

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, dames en heren, u verwacht van mij dat ik iets zeg over de schoolgebouwen; ik zal u niet ontgoochelen.

Minister, zorg voor voldoende middelen voor het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION). Verschillende collega's hebben het al aangehaald: in de begroting 2011 is er 23 miljoen euro meer ingeschreven. Maar ik heb er u in de commissie al op gewezen: ik vrees dat er in 2010 35 miljoen euro te weinig zou zijn. Dat betekent dat we vertrekken met 12 miljoen euro minder voor volgend jaar.

We hebben hier een motie goedgekeurd om te vragen dat de regering de uitgaven zeer goed opvolgt zodat er bij de begrotingswijziging 2011 eventueel meer middelen voor AGION kunnen worden ingeschreven. Ik bevind me met deze bemerking in goed gezelschap: het Rekenhof uit dezelfde bezorgdheid.

Ik heb samen met de dames Deckx en Celis twee amendementen ingediend op het programmadecreet om de DBFM-operatie (Design Build Finance Maintain) betaalbaar te houden. De 70 procent voor het basisonderwijs, de 60 procent voor het secundair onderwijs, die de overheid betaalt, wordt volgens deze amendementen met 11,5 procent verhoogd. We pleiten er ook voor dat de gebouwen minimaal vijftig jaar gebruikt worden voor onderwijsdoeleinden. Mocht dat om een of andere reden niet het geval zijn, dan is de subsidiëring deels terugvorderbaar. Deze twee amendementen maken de DBFM-operatie meer en beter betaalbaar.

Minister, ik wil u ook bedanken omdat u het contract voor de schoolbesturen hebt laten aanpassen. Zo werden de zestig artikelen van de raamovereenkomst waarnaar wordt verwezen, ter beschikking gesteld van de schoolbesturen. Ook hebt u de raamovereenkomst in haar geheel ter beschikking gesteld van het Vlaams Parlement, met de bijlagen. We hebben het hier over 90 bladzijden en 1700 bladzijden bijlagen. Voorzitter, mochten er nog veel leden dat willen raadplegen, dan zult u ervoor moeten zorgen dat het Vlaams Parlement deze nacht open is.

Dan is er het punt van het Nationaal Waarborgfonds. Het gaat hier over 971 leningen en een uitstaand kapitaal van 252.704.752 euro. Veel schoolbesturen moeten meer dan 30 procent, en sommige zelfs meer dan 50 procent van hun werkingsmiddelen gebruiken om deze leningen terug te betalen. Minister, ik houd u aan uw verbintenis om, zodra er een nieuwe Federale Regering is, onmiddellijk te zullen overleggen met de minister van Financiën, om te bekijken op welke manier daarvoor soelaas kan worden geboden. Een van de mogelijkheden zou een herschikking van de leningen kunnen zijn, zodat er wordt voorzien in een langere periode om terug te betalen.

Ten slotte is er het punt van de wachtlijsten. Minister, ter zake richt ik me eigenlijk tot de hele Vlaamse Regering. U hebt bij de start van deze regeerperiode in uw beleidsnota een tweede inhaaloperatie aangekondigd. Komt die operatie er niet, dan moet u er zich van bewust zijn dat er sprake zal zijn van de grootste wachtlijsten die er ooit in het onderwijs in Vlaanderen zijn geweest, ondanks de DBFM-operatie. We moeten dit te allen prijze vermijden.

Op dit punt geef ik de voorzitter van de commissie Onderwijs gelijk: een tweede inhaaloperatie is absoluut noodzakelijk. Er zijn al diverse mogelijkheden geopperd. Er is al gesproken over de KBC-middelen. Minister Muylers heeft al gesproken over de uitgave van obligaties. Er is gesproken over volksleningen. Ik wil nog even de mogelijkheid belichten waarvan sprake was toen het DBFM-decreet destijds is goedgekeurd: zou het niet zinvol zijn voor schoolgemeenschappen of schoolbesturen om te bekijken welke kleinschalige pps-formules mogelijk zijn? Hoe dan ook, willen we vermijden dat we op het einde van de legislatuur met de grootste wachtlijsten ooit worden geconfronteerd, dan moet er nu worden begonnen met het voorbereidende werk. DBFM heeft zes à zeven jaar voorbereiding gekost. Welnu, een tweede operatie zal ook tijd vergen, ondanks de opgedane ervaring. Het is dus nu tijd om daarmee te beginnen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer De Meyer, u bent lid van de CD&V-fractie, de grootste regeringsfractie. U belicht een heel prangend probleem in het onderwijs. Ik apprecieer zeer dat u dat echt ter harte neemt. Mochten er echter geen tekenen zijn dat die inhaaloperatie inderdaad zal worden ingezet, bijvoorbeeld in de komende begrotingscontroles en begrotingen, zal CD&V dan die begroting niet goedkeuren, of zult u de minister laten betijen? Welke straf zet u daarop?

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, al een aantal maanden tracht ik te weten te komen wat nu het Eurostat-advies over dat DBFM-contract is. Ik blijf echter nog op mijn honger. Ondertussen heb ik van de mogelijkheid gebruik gemaakt om het dossier in te kijken. Ik heb één concrete vraag aan zowel de minister van Onderwijs als de minister van Financiën.

Ik verwijs naar artikel 33 van hoofdstuk X, dat handelt over de gemeenschapswaarborgen voor de DBFM-vennootschap. Het artikel betreft de gemeenschapswaarborg voor de terugbetaling van bepaalde leningen die zijn aangegaan door de DBFM-vennootschap, en dat “onverminderd de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 april 2010”. Dat is punt 1. Dan komt het: “(...) te rekenen vanaf en tijdens de 30-jarige beschikbaarheidstermijn, een gemeenschapswaarborg toegekend door de Vlaamse Gemeenschap”. Dat wordt gehecht aan maximaal 100 procent van het kapitaalgedeelte en maximaal 100 procent van de contractuele interesten.

Als ik dat goed gelezen heb, maar ik kan mij vergissen, betekent dit dat men eigenlijk vanuit de Vlaamse Gemeenschap aan het DBFM-vennootschap een 100 procentwaarborg geeft op zowel het kapitaalgedeelte als op de contractuele interesten gedurende een termijn van 30 jaar. Dat is volgens mij niet compatibel met de Eurostat-regelgeving. Wij riskeren meer dan ooit de consolidatie met de Vlaamse begroting en het afvoeren van het dossier.

De heer Jos De Meyer: Mijnheer Van Mechelen, ik heb uw vraag aan de Vlaamse Regering ook gesteld in de commissie. Ik heb toen begrepen dat de Vlaamse Regering volop met Eurostat in gesprek is over deze problematiek. Uw vraag is terecht.

Mijnheer Bouckaert, u verwacht toch niet van een lid van de meerderheid dat hij de regering uitsluitend lof toezwaait en hier altijd met lof spreekt. Ik verwacht evenmin van een lid van de oppositie dat hij uitsluitend kritiek geeft op de regering. Het is de taak van parlementsleden om een kritische rol te vervullen.

Ik zal blijven ijveren voor meer middelen voor schoolgebouwen. Ik zal ook een aantal suggesties geven als we in de commissie zullen spreken over het voorstel dat u daarnet hebt gedaan in verband met vzw's. Ik zal ook een aantal andere mogelijkheden geven, die

mogelijk kunnen bijdragen tot besparingen zodat er meer middelen kunnen worden vrijgemaakt. Trouwens, mijnheer Bouckaert, als u de voorbije maanden goed hebt geluisterd naar wat ik in de commissie heb gezegd, zult u hebben gemerkt dat ik op dat vlak al suggesties heb gegeven. U mag gerust zijn: ik zal dit van nabij opvolgen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Deze Vlaamse Regering is er zich wel degelijk van bewust dat er een nood aan infrastructuur bestaat. Ik wil de lijst helemaal niet relativiseren. Versta mij dus niet verkeerd, maar u weet ook dat heel wat scholen zich op de lijst zetten omdat ze weten dat er een wachttijd van acht of negen jaar is. Dat is historisch zo gegroeid. Scholen weten dat ze, als ze binnen tien jaar, als ze echt willen verbouwen, hun geld willen hebben, zich nu op de lijst moeten zetten. Daarom is die lijst spectaculair aangegroeid. Dat moeten wij niet ontkennen. Je zou kunnen zeggen dat het om een reserveringslijst gaat. ‘Geldreserveringslijst’ is hier een beter begrip dan ‘wachlijst’.

De Vlaamse Regering heeft al beslist dat we niet zullen wachten tot het einde van deze legislatuur om na deze operatie, die we nu met DBFM aan het doen zijn, een tweede operatie op te zetten. We zullen uiteraard leren uit de eerste operatie. Minister Muyters, de heer Crombez, ikzelf en de heer De Meyer hebben al suggesties gedaan. We zullen de komende maanden met alle betrokkenen samenzitten om na te gaan hoe we, zonder de Vlaamse begroting te bezwaren, die nieuwe DBFM-operatie kunnen uitwerken, gebaseerd op het verleden.

Mijnheer Van Mechelen, we kunnen het Eurostat-advies nog niet geven om de heel eenvoudige reden dat er nog geen definitief advies is. U weet ook zeer goed hoe dat gaat. Zolang er geen definitief advies is, geeft de regering geen commentaar op lopende gesprekken daarover.

De voorzitter: We gaan nu over tot het beleidsdomein Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid.

Minister Crevits vervangt minister-president Peeters.

De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, minister, collega's, de beleidsnota Duurzame Ontwikkeling liet ons vorig jaar op onze honger omdat de Vlaamse strategie voor duurzame ontwikkeling er nog niet was en we bijgevolg niet wisten welke richting het zou uitgaan. Vandaag is die strategie er wel, maar wij hebben ze nog niet kunnen bespreken. Dat zal pas volgend jaar ten gronde en in detail kunnen gebeuren.

Er zijn heel wat elementen in duurzame ontwikkeling die het verdienen om van naderbij te worden bekeken. Er moet zeker verder worden ingezet op duurzaam wonen en bouwen. Heel wat beleidsaanzetten daartoe zijn al gegeven in de vorige legislatuur. Hier is continuïteit zeker belangrijk, en daarom moet dit beleid worden voortgezet en versterkt. Duurzaam wonen en bouwen heeft raakvlakken met heel veel andere domeinen: gezondheid, veiligheid, energie- en waterverbruik, toegankelijkheid en aanpasbaarheid van woningen, duurzame materialen en installaties. Het vergt keuzes inzake het gebruik van de schaarse ruimte, er is een mobiliteitsaspect, er zijn raakvlakken met het wetenschappelijk onderzoek, er is afstemming nodig met de bouwopleiding en het is een motor voor technologische innovatie.

Ik volg de beleidsbrief waar hij aangeeft waar het schort, niet zozeer aan de inhoud maar wel aan de procespijler die heel wat aandacht vergt. Er gebeurt op dit moment te veel in de marge en in stilte. De Vlaamse overheid moet een meer uitgesproken en zichtbare trekker zijn inzake bewustmaking. Vandaag houden vooral bedrijven, instellingen en organisaties de motor draaiend.

De beleidsnota focust ook op de noodzaak van de voorbeeldfunctie en bevat een aantal maatregelen om duurzame ontwikkeling te vertalen in het beleid van de Vlaamse overheid.

Het mag inderdaad geen frase blijven, geen cosmetica. Het gaat om ons gebouwenpatrimonium, de mobiliteit van het Vlaamse overheidspersoneel, het aankoopbeleid, maar ook het afvoerbeleid van verbruikte goederen zoals auto's, pc's en allerlei andere afvalstromen.

Vorige keer bevatte de beleidsbrief uitvoerige verwijzingen naar subthema's. Die vinden we nu niet terug. Dat hoeft ook niet, maar niets belet dat dat in andere beleidsbrieven ook aan bod zou komen. Een transitieagenda en eventueel een kalender zouden wel op hun plaats zijn in de beleidsbrief. Op die manier zou duidelijk worden hoe het procesverloop gaat en dat zou aan helderheid winnen. (*Applaus bij CD&V en sp.a*)

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Voorzitter, leden van de regering, collega's, het zal u niet verbazen dat ik deze korte spreektijd zal gebruiken om een aantal bedenkingen te formuleren over het beleidsdomein Vlaamse Rand, dat in dit hoofdstuk is ondergebracht. De minister bevoegd voor de Vlaamse Rand is aanwezig, maar voor mij is eigenlijk elke minister ook verantwoordelijk voor de Vlaamse Rand.

Collega's, er zijn ingrijpende demografische evoluties bezig die de regio van Halle-Vilvoorde en enkele gemeenten in het arrondissement Leuven al een hele tijd onder druk zetten. We weten nu al dat dit de volgende jaren nog zal toenemen. Dat is een gegeven waar de Vlaamse Regering op zich weinig of niets aan zal kunnen veranderen, maar we moeten de gevolgen daarvan wel onder ogen zien en er een antwoord op proberen te geven met een coherent beleid, gekoppeld aan de nodige middelen. Daarom staat voor u een relatief tevreden man, want zelfs in deze tijden van budgettaire krapte is de Vlaamse Regering erin geslaagd om de middelen voor het Vlaamse Randbeleid te vrijwaren en zelfs 600.000 euro extra vrij te maken.

Tevreden dus, maar ook ongerust. Wie naar de cijfers en de grafieken van de interne en externe migratiebewegingen kijkt, ziet de omvang van de verhuisbewegingen vanuit Brussel naar onder andere de gemeenten in de brede Vlaamse Rand. Dat heeft een enorme impact op zoveel aspecten van het samenleven, met onder andere een verdere ontnederlandsing. Dat vereist dan ook dat het beleid die evoluties goed opvolgt, dat het goed luistert naar het veld en naar de lokale besturen die als eerste te maken krijgen met de problemen, en dat het desnoods zeer snel kan inspelen op bepaalde noden. Het punt is natuurlijk dat het fenomeen van ontnederlandsing gevolgen heeft voor heel verschillende beleidsdomeinen en dat zodoende de hele Vlaamse Regering en alle ministers een verantwoordelijkheid hebben.

We hebben het net over onderwijs gehad en de minister is nog aanwezig. We hebben in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand de onderwijswereld van Halle-Vilvoorde gehoord. Het was één langgerekte noodkreet, een kreet om hulp en ondersteuning. Daar moet een antwoord op komen. Zulke alarmbellen worden steeds vaker geluid in de Vlaamse Rand en daarom is een coherent beleid nodig.

Minister, ik zou u willen vragen om verder goed te luisteren naar de lokale besturen, misschien nog meer dan nu het geval is, en om de initiatieven die daar broeien en ook resultaat hebben, goed te evalueren, te promoten en te ondersteunen.

Minister, ik wil afsluiten met de niet-benoeming van de drie balorige kandidaat-burgemeesters, een belangrijk feit in het afgelopen jaar en een teken van de principes waarvoor we staan. Vanmorgen vernamen we dat in een van de gemeenten, in Kraainem, een nieuwe kandidaat zal worden voorgedragen. De naam, Véronique Caprasse, doet wat mij betreft niet ter zake, minister, wel de daden, de feiten en de intenties. Toegeven aan kandidaat-burgemeesters die doelbewust de taalwetten overtreden, die een bewuste antipolitiek voeren tegen een deel van hun bevolking op basis van taal en die een guerrillapolitiek voeren, ook tegen onze eigen Vlaamse overheid, kan voor ons niet, nu niet en nooit.

Voor ons niet gelaten, indien deze mevrouw bewijst dat ze van goede wil is. Indien dit niet eerst ondubbelzinnig duidelijk wordt gemaakt, kan ze volgens ons niet worden benoemd. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, Vlaanderen in Actie (ViA) komt op kruissnelheid en vormt een belangrijke rode draad doorheen de begroting en de beleidsacties in 2011. Voortaan beschikken we over een degelijk monitoringinstrument. Vanaf 2010 is het mogelijk de voortgang en de realisatiegraad van de doelstellingen en de projecten van het Vlaams regeerakkoord en van ViA te monitoren. Het komt er nu op aan met dit monitoring-instrument, met de doelstellingen die zijn vooropgesteld, met alle stakeholders en partners, met inbegrip van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering, verder werk te maken van de concrete initiatieven die deel uitmaken van het ViA-project.

CD&V gaat volledig voor ViA en steunt de Vlaamse Regering in dit project. We willen op drie bestuurlijke niveaus voortwerken. We willen ViA vanuit een Europees perspectief, vanuit een Vlaams perspectief en vooral vanuit een regionaal perspectief bekijken. Projecten die door de Vlaamse Regering kunnen worden uitgevoerd en die in de speerpunten van ViA passen, zouden ten volle moeten worden ondersteund.

Daarnaast zijn we van mening dat het bedrag van 300 miljoen euro dat in de begroting voor 2011 voor kapitaalparticipaties is ingeschreven maximaal voor de verwezenlijking van de doelstellingen van ViA moet worden aangewend. Transitie management vormt een belangrijke sleutel om tot die kapitaalparticipaties te kunnen overgaan. We verwijzen in dit verband onder meer naar het vernieuwd industrieel beleid en naar het duurzaam bouwen en wonen. We moeten ook de nodige aandacht aan de duurzame mobiliteit en aan de transitie op dit vlak besteden.

In tijden waarin geen expansief begrotingsbeleid meer kan worden gevoerd, is het des te crucialer de beschikbare middelen zo te besteden dat ze passen in en leiden tot het bereiken van de doelstellingen van ViA. CD&V steunt de Vlaamse Regering om verder in te zetten op het boeken van efficiëntiewinsten. We zijn voor een slagkrachtige, efficiënte overheid. Dit moet zich in 2011 vertalen in het project van de versnelling van maatschappelijk belangrijke investeringen en in de interne staatshervorming, die concreet gestalte moet krijgen. Verder willen we dat de vier strategische doelstellingen, met programmavoorstellen en sleutelprojecten van het college van ambtenaren-generaal om de Vlaamse overheid meer slagkracht te geven, in 2011 tot uitvoering worden gebracht.

Tot slot wil ik nog een woordje aan de digitale dienstverlening door de Vlaamse overheid besteden. Door een doorgedreven, maar toch toegankelijke digitale dienstverlening te steunen, kan de Vlaamse overheid verder op meer transparantie, uniformiteit en toegankelijkheid van de eigen dienstverlening inzetten. We willen de verschillende initiatieven van de Vlaamse Regering in het licht van de digitale dienstverlening steunen. Wat de coördinatie betreft, willen we er echter voor waarschuwen dat deze initiatieven niet naast elkaar mogen worden opgezet. Dit is een belangrijke taak voor het algemeen regeringsbeleid. De Vlaamse Regering moet aan die coördinatie werken en tegelijkertijd de digitale kloof wegwerken. Een digitale dienstverlening kan immers ook tot een digitale kloof leiden. De toegankelijkheid moet worden uitgewerkt op een manier die iedereen in staat stelt hiermee te werken. (*Applaus bij CD&V en bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, ik zal in enkele woorden synthetisch het standpunt van de N-VA over de begroting en over de beleidsbrief Brussel schetsen.

Brussel is en blijft de hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap. Het is dan ook van het allergrootste belang dat we een stevig beleid voeren dat de Vlaamse lokale verankering

versterkt. Deze begroting en deze beleidsbrief vormen hiertoe een evenwichtige aanzet. Ze leggen voldoende het accent op het Nederlands in onze hoofdstad. Bovendien moeten een aantal initiatieven de leefbaarheid en het imago van Brussel verbeteren. Niettemin vinden we dat we erover moeten, willen en zullen waken dat het Vlaams beleid ten aanzien van Brussel voldoende assertiviteit vertoont. In verband met een aantal aandachtspunten blijft krachtdadigheid noodzakelijk om een stevige Vlaamse inbreng te verzekeren.

Bekijken we de begroting en de beleidsbrief in detail, dan zijn er vijf elementen waar we naar uitkijken. Ten eerste de verdere ontwikkeling van Muntpunt. Dat moet op termijn het nieuwe Vlaamse vlaggenschip van onze hoofdstad worden. De oprichting bij decreet is enkele maanden geleden gebeurd. In 2011 is de organisatie operationeel om haar opdrachten effectief op te nemen. Er werd in de nodige budgetten voorzien. Daarbij wordt het faciliteren van de communicatie als een belangrijk middel tot gemeenschapsvorming gezien. Dat vinden we enorm belangrijk. Zeker in een grootstad waarin het sociale weefsel is aangetast, moedigen we een dergelijke aanzet tot gemeenschapsvorming volmondig aan.

Een tweede belangrijk punt is het verder stimuleren van de kennis van het Nederlands. Uiteraard beschouwen wij dat als een speerpunt van het Vlaamse gemeenschapsbeleid ten aanzien van Brussel. Met tevredenheid merken we dat het Huis van het Nederlands een centrale promotierol krijgt toebedeeld en daarvoor ook dezelfde budgettaire middelen behoudt. We moedigen ook de intenties van de minister aan om met nieuwe initiatieven het Nederlands in het straatbeeld nadrukkelijker aanwezig te stellen. Daarnaast is het ook noodzakelijk dat de taalwetgeving in Brussel wordt gerespecteerd. De recente perikelen rond de benoeming van een nieuwe vicegouverneur bewijzen dat dit niet evident is en onze permanente aandacht vraagt. Als laatste element in het Nederlandstalige verhaal voor Brussel vinden we het verder kosteloos maken van NT2-lessen voor iedereen die in onze hoofdstad is gedomicilieerd, een goede zaak. Dat werd budgettair zelfs als een constant beleid ingeschreven, wat we alleen maar kunnen toejuichen.

Ten derde vinden we de blijvende aandacht belangrijk om het imago van Brussel in Vlaanderen te verbeteren. Dat gebeurt via herkenbare projecten, wat ons een goede zaak lijkt wegens hun duurzamer effect. In een toekomstgerichte visie is ook de bestendigde aandacht voor het bereiken van Vlaamse studenten strikt noodzakelijk. We steunen dan ook het plan om Brussel verder als studentenstad te promoten. Ook hiertoe heeft de minister de nodige financiële middelen ingezet via het Vlaams Overlegplatform Hoger Onderwijs Brussel.

Ten vierde vinden we het ook logisch dat Brussel niet kan en mag ontsnappen aan een bestuurlijke hervorming. Ook hiertoe is een aanzet gegeven, namelijk het oprichten van een taskforce Brussel, voor een betere rol- en bevoegdheidsverdeling tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Ten vijfde en ten slotte zijn we verheugd dat er dit beleidsjaar een aanvang wordt gemaakt van het 'wonen waar je werkt'-dossier. Wij zijn alvast tevreden omdat dit een van de speerpunten van de N-VA in dit regeerakkoord was en een duidelijke neerslag krijgt in de beleidsbrief 2011. Een ideale doelgroep hiervoor vormen werknemers in knelpuntberoepen alsook de Vlaamse ambtenaren die dagelijks massaal naar de hoofdstad pendelen, maar er niet wonen. Daar kan inderdaad iets aan gebeuren. N-VA zal dit ten volle ondersteunen. In de rand van de bespreking van deze beleidsbrief ontstond ook over de partijen van meerderheid en minderheid heen een interessante discussie. Het voorstel – dat de heer Demesmaeker al heeft aangekaart – om de demografische explosie voor Brussel en de Vlaamse Rand over de partijen heen aan te pakken, zullen we ook ten volle steunen. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Minister, wat het gelijkekansenbeleid betreft, focust u heel sterk op een minderheden- en een diversiteitbeleid. Dat is voor alle duidelijkheid belangrijk. Dat is een van de twee grote pijlers. Ik heb dan ook geen opmerkingen over dat aspect.

Wat het verticale gelijkekansenbeleid voor vrouwen en mannen betreft, delen we elkaars mening niet en dat weet u. Ik zal mezelf ieder jaar moeten herhalen alsof ik een oude grammofoonplaat ben die aan het doordraaien is. Ik blijf het doen. CD&V vindt dat we het subgroepenbeleid niet ten koste mogen laten gaan van een algemene benadering voor de gelijke kansen tussen mannen en vrouwen. Zoals het in het Vlaamse regeerakkoord staat, is het een en-enverhaal. Het specifieke gelijkekansenbeleid voor vrouwen en mannen laat u ondersneeuwen.

Wat de genderspecifieke aanbevelingen betreft, wil ik nog eens in het bijzonder verwijzen naar de met redenen omklede motie die we hier vorig jaar hebben goedgekeurd naar aanleiding van de beleidsnota. Daarin stond ook uitdrukkelijk de betrokkenheid van de sociaal-culturele vrouwenorganisaties.

Ik som er een aantal op zoals het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen wat genderdiscriminatie betreft en zo meer. Het horizontale gelijkekansenbeleid en de horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid worden aangepakt met de open coördinatiemethode. Intussen moeten we echter de kinderziektes zijn ontgroeid. U bent coördinerend minister. Het is een gedeelde verantwoordelijkheid. Ik richt mij dus ook tot de voltallige Vlaamse Regering. Wij kijken reikhalzend uit naar nieuwe actieplannen voor gelijke kansen. Ik hoop dat ik niet al te lang moet uitkijken, want dan loop ik het risico op een stijve nek.

Een goede monitoring van het gelijkekansenbeleid aan de hand van een set van indicatoren is onontbeerlijk om de voortgang van het gelijkekansenbeleid te meten.

Zeker voor u als coördinerend minister is het van belang dat spoedig vooruitgang wordt geboekt. Ik eindig met de loonkloof en de loopbaankloof. Het is een belangrijk punt. Er is een studievraag tot verschillende universiteiten gericht. Het is een stap in de goede richting om verder maatregelen te nemen met als einddoel het glazen plafond en de sticky floor weg te werken.

Ik richt een laatste oproep tot de voltallige regering: ik hoop bij de volgende beleidsbrieven de armoedetoets te kunnen maken. Minister, uw voorgangster had specifieke aandacht voor alleenstaande moeders. Ik hoop dat aspect in de toekomst opnieuw te kunnen ontdekken.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Voorzitter, ministers, collega's, de beleidsbrief Brussel en de hieraan gekoppelde begroting liggen in de lijn van de beleidsnota. Hierdoor wordt het regeerakkoord ook uitgevoerd. Brussel wordt onverkort als hoofdstad van Vlaanderen voorgesteld, waarbij de keuze van sterke gemeenschappen in Brussel vooropstaan.

2011 wordt een sleuteljaar voor het Vlaams-Brusselbeleid. Er is natuurlijk het belangrijke project Muntpunt. Brussel krijgt hiermee een bibliotheek van de 21e eeuw, met de blik op morgen gericht. Muntpunt zal ook een modern informatie- en communicatiecentrum huisvesten ten bate van Vlamingen en Brusselaars. Ik leg er nog eens de nadruk op dat Muntpunt resoluut moet kiezen voor meertalige communicatie. Natuurlijk zal het Nederlands de belangrijkste taal blijven, maar Muntpunt moet zonder schroom ook andere talen hanteren. Op die manier kan Vlaanderen zijn open en tolerante imago in de hoofdstad bevestigen.

Daarnaast zijn er plannen voor de hervorming van de Brusselse media. Brussel Deze Week, tvbrussel, FM Brussel en Brusselnieuws functioneren goed, maar de vraag rijst of deze partners niet op een aantal domeinen intenser met elkaar kunnen samenwerken. Wij zijn, zoals al meermaals gesteld, voorstander van een sterkere samenwerking, maar niet van een fusie. Slanke structuren met sterke armen die elkaar de hand kunnen geven, dragen onze voorkeur weg.

Er is ook nog de opstart van het kerntakendebat en de taskforce Brussel waar de heer Segers al naar verwees. Ik heb de hervorming van de Brusselse media al geciteerd, er is ook nog de

evaluatie van het GOK-decreet. Werk op de plank dus. Vlaanderen investeert veel in de hoofdstad en doet dat al lang. Soms wordt de opportuniteit van de investeringen in vraag gesteld. “Verdwijnt dat Vlaamse geld niet in het Brusselse moeras?”, klinkt het dan. Het antwoord is duidelijk neen.

De resultaten van het Vlaams beleid in Brussel staan als een huis. Ze zijn zichtbaar en voelbaar en beïnvloeden het leven in de stad. Als Brusselaar kan ik hiervan getuigen. De 22 gemeenschapscentra, grote cultuurhuizen zoals de KVS, het Kaaithheater, de Beurschouwburg, Bronx, kinderopvanginitiatieven, de IBO's, Kind en Gezin, de scholen, hogescholen en universiteiten, het Huis van het Nederlands, het inburgeringbureau BON en zo meer zijn bakens van kwaliteit in de hoofdstad. En dat wordt ook zo gepercipieerd door de anderstalige inwoners.

De Vlaamse investeringen hebben dus een sterke impact op het stadsleven en trekken de stad en haar inwoners naar omhoog. Dat geld is dus helemaal niet verloren. Het wordt mee dankzij de terreinkennis van de VGC goed besteed.

Een andere kritische vraag luidt waarom we zoveel middelen blijven investeren in een stad die ons ontsnapt en waar de Vlamingen een minderheid vormen. Laat ons geen historische vergissing begaan, collega's, het aantal inwoners in Brussel dat Nederlands kent, neemt stelselmatig toe. Tienduizenden inwoners leren vandaag Nederlands. Wanneer ik in Brussel de metro of de tram neem, sta ik altijd verstoeld van het aantal inwoners, ook van allochtone oorsprong, dat Nederlands praat. Het Nederlands is vaak meer aanwezig in onze hoofdstad dan we denken.

Brussel staat op een kantelmoment. De demografische groei die de stad te wachten staat, is gekend. Er komen over een tiental jaren 200.000 nieuwe inwoners bij. Dat is een reusachtig aantal. Die vele kinderen zullen vooral opgroeien in kansarme wijken, in Molenbeek, in Anderlecht. Het wordt op heel wat beleidsdomeinen een enorme uitdaging om het hoofd te bieden aan deze bevolkingsexplosie.

Vaak wordt gesteld dat Brussel voor Vlaanderen een venster op de wereld is. Brussel is zoveel meer dan dat. Het is in de eerste plaats een vuurtoren die licht geeft, ook in Vlaanderen, op wat morgen komen zal. Maar de zee rond de vuurtoren is woelig en onrustig. Meer dan ooit moet de Vlaamse kapitein vandaag pal staan voor Brussel. Dat is wat we vandaag aan de Vlaamse Regering vragen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: We gaan over naar het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen.

Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: De begroting Buitenlands Beleid voor 2011 maakt de goede keuzes. Ondanks de krappe budgettaire situatie wordt gekozen om meer buitenlandse investeringen aan te trekken. Dat doen we door een toename te realiseren bij Flanders Investment & Trade (F.I.T.).

Ondanks de krappe budgettaire situatie kiest de Vlaamse Regering er niet voor om te besparen op ontwikkelingssamenwerking maar wordt het groeipad voor ontwikkelingssamenwerking aangehouden. Ook dat kunnen wij zeker steunen.

Ook het aangekondigde beleid voor 2011 heeft een aantal zeer goede ambities. Zo is er sprake van een sterke professionalisering van het ontwikkelingsbeleid. Zo is er eindelijk een goed overleg opgestart met de federale administratie om tot een betere afstemming te komen. Ik hoop dat ook op het niveau van de provincies een gesprek kan worden opgestart en dat men tot een betere afstemming kan komen, al dan niet in het kader van het groenboek.

Er is ook coherentie binnen de Vlaamse Regering die stap voor stap wordt opgebouwd. Ik dring erop aan dat dit niet alleen gebeurt op het vlak van geografische concentratie maar ook op het vlak van de doelstellingen en principes van ontwikkelingssamenwerking zodat elke minister diezelfde doelstellingen dient, zoals werd gevraagd in het kaderdecreet van 2007.

Onze fractie is verheugd dat ook de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog goed wordt voorbereid. Wij willen benadrukken dat alle partners daarbij moeten worden betrokken. Wanneer blijkt dat de Franse overheid nogal centraal georganiseerd is en niet zo flexibel is om in die voorbereidingen mee te stappen, kunnen we misschien sneller overstappen naar andere overheidsniveaus, tot op het lokale niveau, om een concrete samenwerking te realiseren. Wat de andere beleidsdomeinen betreft, hebben wij gevraagd om te onderzoeken of dit historisch moment geen gelegenheid kan zijn om mensen die om historische, familiale redenen uit de Commonwealth-landen naar onze regio afzakken – en dan zeker wanneer daar ondernemers bij zijn – kennis te laten maken met de Vlaamse economische potentiële investeringskansen. Een onderzoek zou zeker interessant zijn.

Minister Crevits, u was er de vorige keer ook. Bij de bespreking van de beleidsnota heb ik via u een aantal zaken meegegeven voor de minister-president. Ik heb hem een verrekijker meegegeven, goede stapschoenen en een innovatieve portefeuille. Die verrekijker diende om een visie te ontwikkelen op lange termijn. Die goede stapschoenen waren bedoeld om een realistisch beleid te voeren. De innovatieve portefeuille was bedoeld om met weinig geld veel te realiseren. Ook die toets doorstaat de begroting Buitenlands Beleid voor 2011.

CD&V steunt de begroting en de beleidsbrief Buitenlands Beleid en we zullen niet nalaten om dit constructief kritisch te blijven opvolgen. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, minister, collega's, een klein land heeft minder middelen om in het buitenland aanwezig te zijn en dus moeten we die beperkte middelen zo goed mogelijk inzetten. Wij stellen bij deze begroting vast dat de Vlaamse Regering 'een beleid voeren' verwacht met 'boekhouden'. Onder het efficiënt inzetten van middelen verstaat ze het geld uitgeven waarvoor het is begroot. Er is natuurlijk wel iets voor te zeggen, maar wat eigenlijk telt, is de impact van het geld, het uiteindelijke duurzaam resultaat, het rendement van dit buitenlands beleid van Vlaanderen. Helaas is de minister-president er niet. Een tête-à-tête vind ik altijd leuk, dat weten jullie intussen. Ik zal me niet tot de oorden richten waar hij nu vertoeft. Ik hoop dat u de boodschap overbrengt.

Ik wil het even hebben over het netwerk van Vlaamse Huizen en Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland. We hebben het er in de commissie al over gehad. De minister-president gaat ervan uit dat een louter financiële audit voldoende is en dat we ons verder van de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het buitenland niet te veel moeten aantrekken. Er komt een audit. Punt. Dat heeft ongetwijfeld zijn nut. Hij zal hopelijk uitwijzen dat de malversaties bij het Vlaams Huis in New York eerder uitzondering dan regel zijn. In het slechtste geval komen er andere zaken aan het licht die ons eigenlijk doen treuren over het vele belastinggeld dat wordt uitgegeven aan buitenlandse vertegenwoordiging boven op de Belgische buitenlandse vertegenwoordiging.

Wat wij vragen, is een politieke evaluatie, een zakelijke, correcte, rationele, politieke evaluatie. Er gaat veel geld naar posten in het buitenland en in deze tijd van krappe begrotingen is het misschien nuttiger om het aan andere zaken te besteden. Onze vraag is dus wat de concrete return is, post per post, en wat er wordt uitgegeven, post per post.

Neem bijvoorbeeld de post in Den Haag, naast de deur, maar er is wel een vertegenwoordiging. Het wordt tijd om te onderzoeken in hoever we er als een politieke partner worden beschouwd en welke rol de vertegenwoordiging daar speelt. Contacteren de Nederlanders onze vertegenwoordiger vooraf als ze bijvoorbeeld over een koerswijziging in het beleid in verband met de Hedwigepolder overleggen? Was onze vertegenwoordiging op de hoogte van de plannen van de nieuwe bewindsploeg om de kilometerheffing kort en goed te schrappen voor het regeerakkoord bekend geraakte? Hebben we over de omgekeerde beweging gesproken? Kennen onze partners, in dit geval de Nederlanders, het standpunt van de Vlaamse Regering voldoende en houden ze er rekening mee?

Opgelet, ik pleit er niet voor om zomaar te besparen op het buitenlands netwerk zoals het nu bestaat, maar wel om te onderzoeken of het rendement niet hoger kan.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: De minister-president is er niet, maar ik heb toch wel wat ervaring uit een vorig leven als minister van Buitenlandse Zaken. Het is zeer gevaarlijk om het nut en de efficiëntie van een buitenlandvertegenwoordiging te gaan afwegen aan een regeerakkoord van een buurland. Ik denk dat er weinig landen zijn die een regeerakkoord sluiten maar dat eerst diplomatiek gaan afstemmen met de buurlanden. Ik kan uit eigen ervaring zeggen – en ik wil dat niet alleen zeggen voor onze diplomatieke vertegenwoordiging in Nederland, maar ook voor alle andere – dat die mensen nuttig werk verrichten.

Ik verwijs bijvoorbeeld naar de Scheldeverdragen uit de vorige regeerperiode. Het was bijzonder belangrijk dat Vlaanderen een vertegenwoordiging had in Den Haag. Die diensten rapporteren proactief en werken in de diepte, niet alleen op het vlak van de klassieke diplomatie, waar ze ten overvloede hun nut hebben bewezen met de Scheldeverdragen, maar ook op het vlak van publieksdiplomatie. Vragen of er contact is genomen met de Nederlandse regering, mag toch geen criterium zijn om het nut van zo'n vertegenwoordiging af te wegen.

De heer Ludwig Caluwé: Mevrouw Brusseel, ik vind het vreemd dat u de Vlaamse vertegenwoordiging in Nederland noemt. Van die vertegenwoordiging kunnen we manifest zeggen dat ze al belangrijke successen heeft opgeleverd. U geeft het voorbeeld dat de nieuwe Nederlandse regering na de verkiezingsoverwinning van de liberalen met een nieuwe liberale eerste minister, nog moet leren dat ze contact moet opnemen met de buitenlandse partners – of het nu België of Vlaanderen is, ze neemt met geen van beide contact op – vooraleer een aantal engagementen aan te gaan.

De heer Matthias Diependaele: Mevrouw Brusseel, ik was goed aan het opletten en was niet helemaal zeker of ik u goed hoorde, maar blijkbaar was het wel degelijk uw bedoeling de vertegenwoordigers in het buitenland in twijfel te trekken. Ik kan goed begrijpen dat u daarvan een evaluatie wilt, dat is absoluut terecht.

Ik begrijp ook dat infrastructurele problemen het u bijzonder moeilijk maken om een waardevolle inhoud te geven aan uw betoog. Sinds 1994 is Buitenlandse Handel geregionaliseerd. Met Vlaanderen hebben we ervoor gezorgd dat we een waardevolle vertegenwoordiging in het buitenland op poten kunnen zetten. Sindsdien is het aandeel van Vlaanderen in de totale export van België van 67 naar 82 procent gegroeid. Met die cijfers kunt u toch onmogelijk ontkennen dat die vertegenwoordiging in het buitenland haar nut heeft bewezen.

Een evaluatie is ontegensprekelijk nodig, dat is voor elk beleidsdomein zo. Maar het lijkt me heel moeilijk voor een liberaal om met die cijfers het nut van die vertegenwoordiging in twijfel te trekken.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer Diependaele, ik vrees dat u de dogmatische toer opgaat als u de stijgende exportcijfers toeschrijft aan Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland, en alleen daaraan. Daar hebt u het accent op gelegd.

Minister, dat een Nederlandse groep onderhandelaars niet meteen naar de Vlaamse vertegenwoordiging telefoneert om te vragen hoe het daar zit, dat kan ik best begrijpen, en dat is ook helemaal niet wat ik heb gezegd. Ik kom hier niet zomaar a priori een vertegenwoordiging in twijfel trekken. Ik vraag een grondige en rationele evaluatie van het rendement van de Vlaamse Huizen. Ik gooi het niet allemaal op een hoop.

U had het over export. Ik heb het niet over F.I.T., ik heb het niet over het economisch beleid, ik heb het wel over het Vlaams Huis, over haar politieke contacten en de vlotheid daarvan. Met Nederland kon het af en toe wel een beetje beter. Je kunt het jammer vinden dat het niet vlotter is gegaan, maar je moet kritisch staan tegenover je eigen beleid. Daarvoor ben ik verkozen, en dat zou ik graag nog wat verder doen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Brusseel, vanuit mijn persoonlijke ervaring wil ik aanstippen dat voor enkele dossiers die u aanhaalt, zoals de kilometerheffing en de verdieping van de Westerschelde, onze huizen, zeker in ons belangrijkste buurland Nederland, niet alleen heel goed gekend zijn, maar dat ook de wisselwerking uitstekend is. Het is niet omdat er soms meningsverschillen bestaan over een dossier, dat de diplomatie geen uitstekend werk kan verrichten en kan afdichten met bijvoorbeeld mijzelf als vakminister voor bepaalde thema's die we gemeen hebben met Nederland, om juiste inschattingen te maken en gevoeligheden te duiden. Dat versterkt de positie om in gesprek te gaan gevoelig.

Begin januari praat ik met mijn nieuwe Nederlandse collega over infrastructuur. Ik heb dat gisteren ook gezegd tijdens de bespreking van de beleidsbrief Mobiliteit en Openbare Werken. Dat wordt volledig voorbereid. Ik vind dat die contacten bijzonder waardevol zijn. Misschien noemt u een verkeerd voorbeeld door precies naar Nederland te verwijzen.

Dat neemt niet weg dat het van belang is om die Vlaamse Huizen geval per geval zeer kritisch te bekijken. Als er verbeteringen mogelijk zijn, moeten die ook gebeuren. Maar hier nu platweg komen zeggen dat alles slecht is, vind ik absoluut niet aan de orde.

Mevrouw Ann Brusseel: Dat heb ik ook op geen enkel moment gezegd, minister.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil nog eens wijzen op het belang van publieksdiplomatie. De klassieke diplomatie heeft bijvoorbeeld in Den Haag haar nut bewezen bij de Scheldeverdragen. Daar is heel lang voorbereidend werk gebeurd, dat aan Vlaanderen en Nederland toegelaten heeft om goede akkoorden te sluiten. Daarnaast neemt het belang van de klassieke diplomatie af en stijgt het belang van de publieksdiplomatie. En daarom móét je aanwezig zijn. Dat heeft te maken met export en economische welvaart. Landen die daarop inzetten, maken een band tussen die twee.

Ik hoop, mevrouw Brusseel, dat uw partij het principe van de Vlaamse vertegenwoordigingen niet in vraag gaat stellen. Als het beter kan, zijn we partners. Maar dat geldt evenzeer voor onze administratie in Vlaanderen, voor alle diensten. Je moet zo efficiënt mogelijk werken. Niemand in dit halfroond zal dat betwisten. Maar vragen stellen bij de Vlaamse vertegenwoordigingen op zich, zou een fout signaal zijn. Landen als de Verenigde Staten zetten zwaar in op die publieksdiplomatie, precies omdat ze er ook economisch belang bij hebben. Dat is binnen Europa nog belangrijker. Zeker binnen het Europese verband is de rol van de klassieke diplomatie fel verminderd.

De heer Ludwig Caluwé: Mevrouw Brusseel, is de Schelde verdiept? Ja. Ik kan persoonlijk getuigen dat heel veel mensen daar een belangrijke bijdrage aan hebben geleverd, maar dat de inspanningen van de Vlaamse vertegenwoordiger in Nederland daarbij op bepaalde momenten doorslaggevend waren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Het stoort mij ook dat mevrouw Brusseel uitgerekend onze vertegenwoordiging in Nederland noemt als een voorbeeld van waar het beter kan. Alles kan beter, maar zeker in Nederland, met een zeer ruime taakstelling die infrastructuur, economie, mobiliteit, cultuur en onderwijs beslaat, wordt er uitstekend gepresteerd. Ik heb daar ook enige ervaring in.

De heer Matthias Diependaele: Mevrouw Brusseel, ik raad u aan om op die computer voor u eens naar Google te surfen en daar Flanders Investment & Trade in te tikken. Als u daar een telefoonnummer vindt, kunt u direct een evaluatie krijgen van het nut en het belang van die politieke vertegenwoordiging in het buitenland. Als u al eens met die mensen gesproken hebt, weet u hoe waardevol die politieke contacten zijn. Ik heb het dan inderdaad vooral over export voor economisch belang, maar ook voor andere zaken zult u snel een heel mooie evaluatie krijgen van het nut daarvan.

Mevrouw Ann Brussel: Wat de klassieke diplomatie betreft, denk ik niet dat we zo heel tevreden moeten zijn over onszelf omdat één dossier na 200 jaar miserie eindelijk eens is afgehandeld. We mogen best wat strenger zijn voor onszelf.

Minister, u had het over publieksdiplomatie, maar ik vrees dat er de eerste jaren ontzettend veel werk aan de winkel zal zijn om ons opnieuw op de kaart te krijgen als een gesprekspartner die redelijk kan zijn. Met de aanslepende crisissen die er geweest zijn inzake regeringsvorming op een bepaald niveau, waar uw partij nu een grote verantwoordelijkheid in heeft, is er nog wat werk aan de winkel inzake publieksdiplomatie. We zullen daar echt wel onze kuiten mogen insmeren.

Ik had het dus niet specifiek over de economische bevoegdheden. En als je naar de cijfers wilt kijken, mijnheer Diependaele, moeten we een kat een kat noemen: voor Vlaanderen begint het de laatste tijd een klein beetje minder te gaan, terwijl Wallonië het qua export beter doet. Ik wil er daarom voor pleiten om erg kritisch te blijven tegenover onszelf. Want dan alleen zullen we kunnen excelleren in beleid, als we onze eigen daden kritisch durven te bekijken.

Minister, ik heb absoluut niet platweg gezegd dat het allemaal mag worden afgeschaft. U kunt straks misschien eens het schriftelijke verslag nalezen van wat ik wel gezegd heb.

Ik wil het nog even hebben over ontwikkelingssamenwerking. Ik wil een pleidooi houden om de verklaring van Parijs te respecteren en meer te zoeken naar synergieën en samenwerkingen, om de onaanvaardbare kloof tussen Noord en Zuid te dichten.

Ook daar moeten we eens kijken naar de echte impact, het echte rendement van de middelen die we inzetten. En dat kan zeker hoger.

Indien de minister-president op reis zou zijn gegaan na in plaats van tijdens de begrotings-besprekingen, dan had ik hem wat reislectuur meegegeven, namelijk een rapport van de Nederlandse Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, de studiedienst van de regering in Den Haag. Het rapport gaat over ontwikkelingssamenwerking. De titel ervan is: 'Minder pretentie, meer ambitie: ontwikkelingshulp die verschil maakt'. (*Applaus bij het Vlaams Belang. Opmerkingen*)

U moet er ook de humor van inzien natuurlijk.

Nederland gaf in 2008 bijna 6 miljard euro uit aan ontwikkelingssamenwerking. Dat is meer dan 130 keer zoveel als Vlaanderen. Maar wat stellen die wijze dames en heren vast? Dat Nederland zelfs met dat gigantisch budget niet altijd over de nodige kennis beschikt om in veel partnerlanden en sectoren tegelijk actief te zijn. Wat moeten wij dan niet zeggen als kleine donor! Voor ontwikkelingssamenwerking is het zaak om meer samen te werken met andere landen en te onderzoeken wie de meeste expertise heeft in een bepaalde sector.

Vlaanderen is actief in landen waar er grote noden zijn, maar waar er gelukkig ook veel donoren zijn. Het komt erop aan met hen samen te werken en de werkingskosten en administratieve rompslomp voor die landen in kwestie te kunnen verminderen. De evaluatie van onze samenwerking met Mozambique, die verleden jaar uitkwam, stelt al met zoveel woorden dat Vlaanderen niet steeds de kennis heeft die nodig is om in zoveel domeinen en in zoveel verschillende situaties echt het verschil te kunnen maken. Dan moeten we de conclusies trekken. Wat we zelf niet kunnen, kunnen we misschien uitbesteden of we kunnen samenwerkingsverbanden aangaan. Anders herleiden we ontwikkelingssamenwerking tot iets dat louter dient om het geweten te sussen. De impact is dan niet erg groot of toch niet zoals gewenst. De impact op de lange termijn is precies het belangrijkste.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Mevrouw Brussel, ik zou u willen vragen of de Nederlandse aanbevelingen die u ons aanreikt ook gelden voor de Belgische ontwikkelings-samenwerking, die niet in drie landen maar in veel meer landen actief is, en ook zeer verspreid en versnipperd optreedt. Ik was wat verrast door de ruime aandacht die u hieraan

besteedt. Degenen die uw werkzaamheden in de commissie volgen, weten natuurlijk dat u eigenlijk heimwee hebt naar andere staatstructuren, waarbij het volledige buitenlandse beleid, inclusief het internationaal ondernemen, inclusief de ontwikkelingssamenwerking terugkeert naar de Belgische overheid. In uw denkwereld was dat zoveel beter en zoveel efficiënter. Ik vrees alleen dat u een staatsmodel uit de 19e eeuw voorstaat, dat nooit meer terugkomt. *(Applaus bij het Vlaams Belang en bij de N-VA)*

Mevrouw Ann Brusseel: Ik denk niet dat we hierover een ideologisch gevecht moeten voeren. Indien ik in het federale parlement zou zetelen, dan zou ik daar de ontwikkelingssamenwerking onder de loep nemen. En geloof me, ik zou er ook kritisch voor zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel, dat is het voordeel van een laptop te gebruiken op het spreekgestoelte: als u die sluit, weet ik dat u ermee stopt. *(Gelach)*

Het is de eerste keer dat iemand zijn laptop heeft meegebracht naar het spreekgestoelte. Nu weet ik tenminste waar die voor dient als die in de plenaire zaal gebruikt wordt.

De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx: Dames en heren ministers, collega's, mevrouw Brusseel, de N-VA heeft altijd geijverd voor een ambitieus Vlaams buitenlands beleid. Met die conclusie vinden we onszelf in consensus met de meeste Vlaamse partijen. Ook het feit dat om Vlaanderen internationaal op de kaart te zetten stevige inspanningen nodig zijn, wordt door iedereen aanvaard.

Echter, "tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren", zo leert ons Elsschot. Als verantwoordelijke overheid haalt Vlaanderen in crisistijd de buikriem aan en dat wil zeggen dat ook het buitenlandse beleid moet inleveren. Wij hebben daar alle begrip voor. De keuze om niet te snoeien in het budget voor buitenlandse investeringswerving vinden we bovendien een zeer verstandige beleidskeuze. Zolang Vlaanderen in zijn buitenlandse beleid ambitie blijft tonen en zich blijft verzetten tegen alle federale recuperatiepogingen van dit beleidsdomein, kunt u op onze volledige steun rekenen.

Wat de begrotingskeuzes zelf betreft, geef ik kort enkele bemerkingen. Ik hoop dat Vlaanderen zijn diplomatieke beleid onverminderd zal voortzetten. Ik dien het belang van economische missies niet te beklemtonen, maar ook op het vlak van de publieksdiplomatie is er nog heel wat te doen – ik hoor het minister Bourgeois graag zeggen. Ik druk in deze context ook graag de wens uit dat de uitstekende samenwerking met Vlamingen in de wereld (VIW) zal worden uitgediept.

Inzake de diplomatieke positionering van Vlaanderen binnen het Belgische kader, ligt er ook het nodige werk op de plank. Een gestroomlijnde intrafederale samenwerking met een versterkte rol voor de regio's, is daarvoor cruciaal. Een aanpassing van het tussen de betrokken overheden bestaande samenwerkingsakkoord uit 1994, dringt zich op. We kunnen alvast het goede voorbeeld geven door de 32 internationale verdragen die volgend jaar aan ons zullen worden voorgelegd, grondig en snel te behandelen in de commissie en in ons parlement. Het recente werkbezoek van de commissie Buitenlandse Zaken aan het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (vleva) toonde aan dat hier nog veel open terrein ligt.

Er werd dit jaar een strategische heroriëntatie gemaakt in ons Oost-Europabeleid. Het subsidieprogramma voor Oost- en Centraal-Europa werd stopgezet en vervangen door een steunbeleid dat focust op de Westelijke Balkan. We begrijpen die beleidskeuze, maar hopen eveneens dat er nog voldoende middelen en initiatieven worden opzijgezet om onze, met veel moeite verworven, positie in Oost- en Centraal-Europa te behouden.

Vorig jaar liet ik mij hier kritisch uit over de besparingen op het F.I.T. Dat de regering nu zelf beslist om in crisistijd het budget opnieuw te verhogen, stemt mij dan ook tevreden. Er is grote nood aan een actieve exportbevorderaar die tevens handelsbelemmeringen wegneemt. De audits voor de buitenlandkantoren van F.I.T. komend jaar, zullen ons waar nodig de

nodige bijsturingsmogelijkheden geven. Ik hoop tevens dat het succesvolle experiment met de technologieattachés de navolging zal krijgen dat het verdient.

Inzake de wapenhandel werden er in 2010 grote stappen voorwaarts gezet. Toch blijft er ook hier nog heel wat werk liggen voor 2011. Zo is het vrij verkeer van goederen en diensten binnen Europa een evidentie, maar dat bemoeilijkt wel de controle op het eindgebruik van wapens die worden geleverd aan EU-partners. Het geval Ivoorkust van enkele weken geleden, bewijst bovendien dat de EU-regels inzake wapenexport naar conflictgebieden, soms nogal vrijelijk kunnen worden geïnterpreteerd. Ik hoop dan ook dat dit jaar de nodige inspanningen worden gedaan om de controle op dergelijke intra-Europese wapenverkopen mogelijk te maken.

Wat ons ontwikkelingssamenwerkingsbeleid betreft, stel ik tevreden vast dat Vlaanderen niet stil blijft zitten. De nieuwe beheersovereenkomst voor het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) en de vernieuwde strategienota's voor partnerlanden Mozambique en Zuid-Afrika die op stapel staan, bevestigen ons engagement in deze regio. De keuze voor de Millenniumdoelstellingen als richtsnoer, met focus op onze eigen Vlaamse sterktepunten, is een verstandige beleidskeuze.

Collega's, ik zou tot slot graag nog een keer een lans breken voor onze Vlaamse vierdepijlerorganisaties. De federale beslissing om deze organisaties een jaarlijks uitgavenminimum van 50.000 euro op te leggen, is een ramp voor de meer dan 400 kleinschalige ontwikkelingsorganisaties die Vlaanderen rijk is. Zij draaien op vrijwilligerswerk en hebben weinig tot geen personeelskosten, terwijl zij sterk afhankelijk zijn van private giften en dus niet zomaar een jaarlijkse besteding kunnen garanderen. Nu giften aan deze organisaties niet langer kunnen genieten van fiscale aftrekbaarheid indien ze niet voldoen aan het uitgavenminimum, dreigt een massale decimering onder dit rijke vierdepijlersnetwerk. Vlaanderen moedigde de vierdepijlerorganisaties de voorbije jaren steeds aan en trok de nodige budgetten uit om hen te begeleiden en te promoten. Dit wordt nu door één onzinnig besluit van de Federale Regering teniet gedaan! Ik mag hopen, ministers, dat u hiervan een prioriteit maakt in uw gesprekken met de federale overheid. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Voorzitter, ministers, collega's, onze minister van Buitenlands Beleid verblijft in het buitenland. Is dat niet de plaats waar hij moet zijn? *(Gelach)*

Het is natuurlijk een beetje moeilijk debatteren als de vakminister niet aanwezig is.

De eerste van mijn vijf minuten wil ik gebruiken om mijn tevredenheid uit te drukken over het feit dat de dotatie aan het Agentschap voor Buitenlandse Handel met 368.000 euro verminderd is. "Never waste a good crisis", zeggen de Engelsen.

In de vorige legislatuur was het onze goede collega Luk Van Nieuwenhuysen die als een echte Sint-Joris de draak van een agentschap bestreed, en ik neem die opdracht graag over. Toen dit agentschap werd opgericht, werd het aan ons voorgesteld als een soort ondersteunende dienst die niet zonder de gewesten zou optreden. De realiteit is helemaal anders. Het terugschroeven van de dotatie is terecht.

Minder goed nieuws is de melding van de minister-president dat met de huidige besparing de bodem bereikt is en dat voor hem het opdoeken van dit agentschap niet aan de orde is. Een prins zou immers deuren openen en dus dit eigen reisbureau nodig hebben. Ik vraag me af hoe de BRIC-landen – Brazilië is een republiek, Rusland is een republiek, India en China zijn een republiek – hun waren aan de man krijgen zonder prinselijke assistentie.

Mijn tweede minuut wil ik gebruiken om te betreuren dat de relatie met Nederland dat onze eerste en belangrijkste, meest bevoorrechte partner zou moeten zijn, duidelijk op een dieptepunt is beland. Het is natuurlijk altijd gemakkelijker om goede relaties op te bouwen

met verre landen, eerder dan met buurlanden die vaak concurrerende belangen hebben. Maar ik betreur ten zeerste dat de afhandeling van verschillende dossiers in de praktijk heel moeizaam verloopt, en dat Vlaanderen en Nederland ook op cultureel en taalkundig vlak eerder uit elkaar groeien dan naar elkaar toegroeien. Dat is geen goede evolutie.

Mijn derde minuut wil ik gebruiken om mijn ergernis te formuleren over het feit dat er ondanks eerdere aankondigingen geen Vlaamse programma's zijn op de Westelijke Balkan. De Vlaamse Regering laat daar kansen liggen. De landen in deze regio zijn immers op maat van Vlaanderen gesneden. Kroatië en Macedonië, Servië en Montenegro, Albanië en Bosnië zijn landen die nog een hele weg af te leggen hebben richting Europese Unie. Ze zullen nog een hele weg moeten afleggen, ik verwijs naar wat ik in het Romadebat over Bulgarije en Roemenië gezegd heb. Vlaanderen kan een belangrijke rol spelen om die landen op dat traject te helpen. Dat is ook in ons eigen belang. Maar van alle goede voornemens die in het regeerakkoord, in de beleidsnota en in de antwoorden van de minister-president op vragen in de commissie uitgesproken werden, is nog niets gerealiseerd.

Mijn vierde minuut gaat naar ontwikkelingssamenwerking. De beleidskredieten voor Ontwikkelingssamenwerking wijzigen nauwelijks. Er is wel een forse vermindering op de basisallocatie met betrekking tot sensibilisering en educatie. Onder meer collega Poleyn betreurt dit, maar ik deel haar teleurstelling niet. Men moet mij nog altijd overtuigen van het nut van die zogenaamde sensibilisering en educatie. Educatie van de bevolking associeer ik eerder met totalitaire Oostblokregimes. De sleutels tot ontwikkeling liggen in het Zuiden zelf en heten goed bestuur, efficiënte arbeidsorganisatie en het onder controle krijgen van de demografische explosie.

Het voorbehoud dat ik heb ten opzichte van zogenaamde sensibilisering en educatie, maak ik ook ten opzichte van de krampachtige pogingen om een ontwikkelingssamenwerking uit te bouwen op het niveau van de Vlaamse steden en gemeenten. Ik zie in mijn eigen stad hoeveel moeite men moet doen om toch iets van de grond te krijgen, terwijl het nuttig effect meer dan onduidelijk is. Ik meen dat de schaarse publieke middelen nuttiger en efficiënter kunnen besteed worden.

Mijn laatste minuut gebruik ik om, net als collega Hendrickx, te pleiten voor een concreter en ambitieuzer Vlaams Buitenlands Beleid. Aan grote woorden en plannen ontbreekt het vaak niet, maar in de praktijk is Buitenlands Beleid voor deze regering zelden een prioriteit. Een goed voorbeeld is het concept van de publieksdiplomatie en het idee dat elke Vlaming in het buitenland een ambassadeur van Vlaanderen zou kunnen zijn. In de praktijk wordt dit potentieel niet of nauwelijks aangesneden. Het is illustratief dat bij de recente voorstelling van de plannen van de organisatie Vlamingen in de Wereld er niemand van de regering aanwezig was, niemand van het kabinet, niemand van de administratie en – het is goed in 'eigen hert' te kijken – slechts twee parlementsleden. Zo is het moeilijk om die Vlamingen in het buitenland te overtuigen van het feit dat zij ambassadeurs van Vlaanderen moeten zijn.

Inzake Buitenlands Beleid rijst altijd de vraag of we beter af zijn met een eigen minister van Buitenlands Beleid, dan wel met een minister-president met die bevoegdheid die in het buitenland kan optreden met het gezag van een regeringsleider.

Voor de tweede mogelijkheid valt veel te zeggen, op voorwaarde dat dit buitenlands beleid niet stiefmoederlijk wordt behandeld. Ik vrees dat dit nu de situatie is: in het beste geval vliegen we op automatische piloot. Ik kan er begrip voor opbrengen dat de middelen nu beperkt zijn, maar het ontbreekt niet alleen aan middelen, het ontbreekt aan politieke wil en interesse tout court. Plannen zijn prima, woorden zijn beter, maar daden zijn het allerbeste. Ik zou zeggen: "Plus est en vous." (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister Hilde Crevits: Ik wil even ingaan op de laatste woorden van de heer Van Overmeire. De Vlaamse Regering heeft op 17 december een beslissing genomen die niet onbelangrijk is wat die Westelijke Balkan betreft. Er is namelijk beslist om 600.000 euro te

investeren in het Regional Competitive Initiative van de OESO. Dat speelt toch een vrij belangrijke rol. Die mensen hebben ook heel wat ervaring in die regio. Er is dus beslist extra te investeren daarin, met als doel de focus meer op die Westelijke Balkan te richten.

De heer Karim Van Overmeire: Ik ben blij met dat nieuws. Blijkbaar is dat een zeer recente beslissing. De aankondiging dat er een programma zou worden opgestart, dateert al van een jaar geleden. Dat werd steeds uitgesteld. Goed, beter laat dan nooit, en ik kijk met belangstelling uit naar de concrete realisatie op het terrein, naar de manier waarop die 600.000 euro effectief zullen worden besteed.

De heer Marc Hendrickx: Mijnheer Van Overmeire, ik kan u vaak volgen. Ik heb met veel aandacht en respect geluisterd naar uw betoog, maar nu gaat u toch kort door de bocht. Tijdens een van de jongste commissievergaderingen hebben we dit besproken en heeft de minister-president dat concreet aangekondigd. Stellen dat dit een complete verrassing is, lijkt me de waarheid geweld aandoen.

De heer Karim Van Overmeire: Mijnheer Hendrickx, dit is niet alleen aangekondigd in de jongste commissievergadering, maar ook al in het voorjaar van 2010 en in de regeringsverklaring. Het is al heel vaak aangekondigd. Men moet niet alleen aankondigen: men moet ook dingen doen. Ik ben heel blij dat er nu effectief een beslissing is.

Minister Hilde Crevits: We zijn ook al na 17 december. Het is nu ook gebeurd.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, geachte leden, ik wil een paar beschouwingen wijden aan de beleidsbrief en de begroting voor Toerisme. Minister, namens onze fractie wil ik eerst en vooral onze tevredenheid uitdrukken over de wijze waarop u het herdenkingsproject '100 jaar Groote Oorlog 2014-2018' voorbereidt. We zijn tevreden omdat het een domeinoverschrijdend project is, en tevreden omdat niet alleen de Westhoek, maar ook heel Vlaanderen daarbij zal worden betrokken. We zijn tevreden omdat we weten dat dit een belangrijk keerpunt is geweest in onze Vlaamse geschiedenis, en ook voor de Vlaamse bewustwording. We zijn tevreden omdat dit project – uiteraard – een internationale dimensie krijgt. We zijn vooral ook tevreden over de filosofie waarmee u dit aanpakt. Het is geen herinneringsproject dat bulkt van gezwollen patriotisme, militarisme en valse heroïek. Herdenkingen hebben lang aan die kwalen geleden, maar hier staat de vredesgedachte, de gedachte van nooit meer oorlog centraal. Niet de staten, niet de grote politici en de generaals staan centraal, maar de mannen aan het front, maar ook de vrouwen en kinderen aan het thuisfront: mensen uit diverse landen, continenten, culturen, religies en sociale achtergronden. Dat appreciëren we zeer.

Met betrekking tot de begroting wil ik nog enkele puntjes onder de aandacht brengen. Ik stel vast dat u bespaart op een aantal buitenlandse zendingen. Daarmee geeft u het goede voorbeeld. Na de afslanking van de kabinetten wordt nu ook het mes gezet in een aantal buitenlandse reizen. Het moment waarop ik dat onder de aandacht breng, is misschien wat minder gelukkig, nu 'Vlaanderen in Argentinië' een nieuwe verklaring van ViA is. *(Gelach)*

Voor de ondersteuning van evenementen met toeristisch belang of internationale uitstraling is er ook sprake van een halvering. Normaliter zou die besparing niemand pijn hoeven te doen. Bij projectsubsidies zijn middelen immers geen verworven recht. We vinden het goed dat er nog een substantieel bedrag overblijft om een aantal innoverende projecten te steunen.

We zijn ook tevreden met de projecten van toerisme in het Zuiden die u hebt geselecteerd. Dat is een belangrijke economische groeipool, die ook op sociaal vlak interessant kan zijn voor het Zuiden.

Ten slotte stellen we vast dat u bij Toerisme Vlaanderen een aantal besparingen doet via efficiëntiewinsten, maar dat u ook de dotatie verhoogt om het buitenlandkantoor in Tokyo mogelijk te maken, voor de oprichting van de Scandinavian Desk hier in Brussel, voor het

honoreren van de stijgende vraag bij het Steunpunt Vakantieparticipatie en voor de opleiding Hulpverlening voor gidsen en reisleiders. (*Applaus bij de N-VA*)

■

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, ik vraag even uw aandacht. Wij beginnen morgen niet om 10 uur maar om 9 uur. Ik heb dat afgesproken met alle fractieleiders. Ik maak u attent op de agenda van morgen. Er staan een aantal ontwerpen en voorstellen van decreet op. Dat veronderstelt dat de indieners en de verslaggevers morgen om 9 uur aanwezig zijn.

Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmorgen.

We komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.28 uur.*

■

